

สรุปข่าวประจำวัน ที่ 29 เมษายน – 5 พฤษภาคม 2569

ภัยสงคราม ส่งออกข้าวไทยไปตะวันออกกลางสะดุด 4 เดือนออร์เดอร์หายวับ 2 แสนตัน

ภัยสงคราม ส่งออกข้าวไทยไปตะวันออกกลางสะดุด 4 เดือน หายวับ 2 แสนตัน ส่วนตลาดอื่นยังส่งออกได้ดี พาณิชย์เดินหน้าจีทูจี จีน ลอตสอง 6 หมื่นตัน

นายชูเกียรติ โอภาสวงศ์ นายกิตติมศักดิ์สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย เปิดเผยว่า ภาพรวมการส่งออกข้าวไทยในช่วง 4 เดือนแรกปี 69 ยังส่งออกได้อยู่ในทุกตลาด ยกเว้นตลาดตะวันออกกลางที่ส่งออกไม่ได้มา 3 เดือน เนื่องจากได้รับผลกระทบจากสถานการณ์สงคราม ส่งผลให้สถิติส่งออกข้าวไทย 4 เดือน ส่งออกได้เพียง 2.2 ล้านตัน ต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยหากสถานการณ์ยังเป็นเช่นนี้ และมีอัตราเฉลี่ยต่อเดือนไปตลอดทั้งปีจะส่งผลให้การส่งออกทำได้เพียง 6.6 ล้านตัน ต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ 7 ล้านตัน

“สาเหตุสำคัญที่ทำให้หยุดส่งออกต่ำกว่าเป้า คือการสูญเสียตลาดอิรัก ซึ่งในภาวะปกติไทยส่งออกข้าวไปยังประเทศดังกล่าวเฉลี่ยเดือนละ 80,000-90,000 ตัน หรือคิดเป็นปีละประมาณ 1 ล้านตัน นับเป็นตลาดส่งออกข้าวที่ใหญ่ที่สุดของไทย อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากสถานการณ์ความขัดแย้งในภูมิภาคตะวันออกกลาง การส่งออกไปยังอิรักต้องหยุดชะงักลงอย่างสิ้นเชิง ซึ่งมีเรือบรรทุกสินค้าลำหนึ่งที่กำลังอยู่ระหว่างการขนถ่ายสินค้าลงเรือ แต่ต้องยกของขึ้นกลับฝั่ง เนื่องจากเรือไม่สามารถออกเดินทางได้ นับแต่นั้นเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ยังไม่มีการส่งออกไปยังอิรักได้แม้แต่ครั้งเดียว ส่งผลให้ใน 3 เดือนที่ผ่านมา ไทยสูญเสียปริมาณส่งออกไปยังตลาดตะวันออกกลางไปกว่า 200,000 ตัน”

นายชูเกียรติ กล่าวว่า แม้จะสูญเสียตลาดตะวันออกกลางแต่ในส่วนตลาดภูมิภาคเอเชียยังคงเป็นปัจจัยพยุงยอดส่งออกได้ โดยเฉพาะมาเลเซียและฟิลิปปินส์ที่มีความต้องการนำเข้าข้าวเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด อาทิ ฟิลิปปินส์ ได้ขยายปริมาณสต็อกข้าวสำรองจากระดับ 3 เดือน เป็น 9 เดือน ซึ่งส่งผลให้ต้องเพิ่มการจัดซื้อในปริมาณมากเพื่อรองรับการสำรองที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม การส่งออกข้าวไทยยังได้รับแรงกดดันจากต้นทุนด้านโลจิสติกส์ ค่าระวางเรือ รวมถึงค่าประกันภัยได้ปรับตัวสูงขึ้นประมาณ 20% ตามราคาน้ำมันที่เพิ่มขึ้นทั่วโลก

ด้านนางอารดา เฟื่องทอง อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ กล่าวถึงความคืบหน้าการจำหน่ายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ (จีทูจี) ไทย-จีน ว่า ภายหลังจากไทยได้ส่งมอบข้าวจีทูจีล็อตแรกให้จีนแล้ว 40,000 ตัน ในช่วงต้นปี 69 ขณะนี้ยังคงเจรจาเตรียมส่งมอบข้าวล็อตสองซึ่งจีนยังคงมีความต้องการนำเข้าข้าวจากไทยอย่างต่อเนื่อง ซึ่งคาดว่าจะมีการส่งออกอีกประมาณ 50,000-60,000 ตัน

อย่างไรก็ตาม ตามกระบวนการขั้นตอน เนื่องจากที่ผ่านมาอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านรัฐบาลใหม่ จึงจะต้องมีการเสนอให้ ครม. รวมถึงคณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ (นบข.) ชุดใหม่ที่จะมีการแต่งตั้งขึ้นให้เห็นชอบ ซึ่งจะเดินหน้าได้ต่อเนื่องแน่นอน โดยภาพรวมในปี 69 คาดว่าจะมีการสั่งซื้อข้าวอย่างต่อเนื่องภายใต้ข้อตกลงเดิม ปัจจุบันมีกรอบบันทึกความเข้าใจ (เอ็มโอยู) อยู่ที่ 280,000 ตัน และกรมฯ เตรียมเสนอ ครม. เพื่อพิจารณาขยายปริมาณสัญญาเพิ่มเติมอีก 220,000 ตัน เพื่อให้ครอบคลุมเป้าหมายรวม 500,000 ตัน ตามแผนที่กำหนดไว้

ที่มา เดลินิวส์

“ศุภจี” อ่อนสหรัฐวุ้นเก็บภาษีข้าวหอมมะลิ

“ศุภจี” บิน สหรัฐฯ ลีอบบี้ USTR ปลดล็อกไทยพ้นใต้อวน 301 พร้อมอ่อนยกลงวุ้นเก็บภาษีนำเข้าข้าวหอมมะลิ ที่ล่าสุดถูกเก็บภาษีนำเข้าเพิ่มอีก 10%

นางศุภจี สุธรรมพันธุ์ รองนายกรัฐมนตรี และ รมว.พาณิชย์ เปิดเผยว่า ตนมีกำหนดเดินทางเยือนสหรัฐฯ วันที่ 3-6 พ.ค.69 ในการเข้าร่วมงาน Select USA Investment Summit 2026 ร่วมกับภาคเอกชนไทย เพื่อขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การค้า แสวงหาคู่ค้าการลงทุนใหม่ และส่งสัญญาณเชิงบวกต่อสหรัฐฯ ถึงความมุ่งมั่นของไทยในการดูแลและคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาสหรัฐฯ ในไทย

นอกจากนี้ ยังมีกำหนดหารือกับสำนักงานผู้แทนการค้าสหรัฐฯ (USTR) เพื่อชี้แจงความคืบหน้ากรณีที่สหรัฐฯ เปิดใต้อวนไทยตามมาตรา 301 กฎหมายการค้า 2 ประเด็น คือ มีกำลังการผลิตส่วนเกินในอุตสาหกรรมรถยนต์ เครื่องจักร และผลิตภัณฑ์ยาง รวมถึงนำเข้าสินค้าจากประเทศที่ใช้แรงงานบังคับ ซึ่งไทยได้ยื่นคำชี้แจงให้ USTR แล้วเมื่อวันที่ 15 เม.ย.69 โดยยืนยันว่า สินค้าส่งออกของไทยจำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นสินค้าในห่วงโซ่อุปทานที่สนับสนุนภาคการผลิตของสหรัฐฯ อีกทั้งไทยยังมีมาตรการด้านแรงงานที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และพร้อมที่จะทำงานร่วมกับสหรัฐฯ อย่างใกล้ชิด เพื่อให้ได้ผลสรุปที่เป็นประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย

“ไทยยังเตรียมเสนอให้ USTR พิจารณายกเว้นภาษีสินค้านำเข้าที่สหรัฐฯ ไม่สามารถผลิตได้เอง โดยเฉพาะสินค้าเกษตร เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบต่อผู้บริโภคในสหรัฐฯ และส่งเสริมการค้าระหว่างกัน โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิจากไทย ที่ถูกเก็บภาษีเพิ่มเติมอีก 10% จึงอยากขอให้สหรัฐฯ ยกเว้นภาษีส่วนนี้ ขณะเดียวกัน ในการเดินทางครั้งนี้ ภาคเอกชนไทยยังเตรียมลงนามสั่งซื้อสินค้าจากสหรัฐฯ เพิ่ม เพื่อแสดงถึงความร่วมมือต่างตอบแทนซึ่งกันและกัน”

นางศุภจี กล่าวอีกว่า รัฐบาลไทยให้ความสำคัญต่อการเจรจาความตกลงการค้าต่างตอบแทนไทย-สหรัฐฯ และมุ่งมั่นผลักดันการเจรจาให้คืบหน้าและมีข้อสรุปได้โดยเร็ว เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ภาคธุรกิจและตลาดของทั้ง 2 ประเทศ

ที่มา ไทยรัฐออนไลน์

โรงสีแบกหนีหมิ่นล้าน ดุดขับข้าวล้านตันส่อสะตุด จีรัฐเคลียร์ด่วน

KEYPOINTS

- โครงการรัฐบาลที่ต้องการให้โรงสีช่วยดุดขับข้าวเปลือกส่วนเกิน 1 ล้านตันกำลังส่อเค้าวสะตุด
- สาเหตุหลักมาจากโรงสีขาดสภาพคล่องและไม่มีแรงจูงใจเข้าร่วมโครงการ เนื่องจากยังไม่ได้รับชำระหนี้เก่าจากภาครัฐ
- โรงสีถูกองค์การคลังสินค้า (อคส.) และ อ.ต.ก. ค้างชำระหนี้จากโครงการจำนำข้าวในอดีต เป็นเงินรวมกว่า 1 หมื่นล้านบาทมาเกือบ 10 ปี
- สมาคมโรงสีข้าวไทยเรียกร้องให้รัฐบาลเร่งรัดการชำระหนี้สินที่ค้างอยู่โดยด่วน เพื่อให้โรงสีมีสภาพคล่อง และสามารถช่วยพยุงราคาข้าวได้

จากสถานการณ์ข้าวไทยในช่วงปลายปี 2568 คาดมีปริมาณข้าวเปลือกส่วนเกินในตลาดประมาณ 3-4 ล้านตัน จึงจำเป็นต้องมีมาตรการดุดขับผลผลิตส่วนเกิน 1 ล้านตัน วงเงิน 560 ล้านบาท ผ่านกลไกองค์การคลังสินค้า (อคส.) โดยจะมีการเปิดจุดรับซื้อข้าวเปลือกผ่านโรงสีและสหกรณ์การเกษตรในราคาที่สูงกว่าตลาด 300

บาทต่อตัน ปัจจุบันมีนาร่อง 1 จังหวัด ได้แก่ พระนครศรีอยุธยา มี 2 แห่งที่รับซื้อ ได้แก่ โรงสีเทพมงคล และโรงสี บริษัท ช.บุญชูพืชผล จำกัด

นายบรรจง ตั้งจิตวัฒนากุล นายกสมาคมโรงสีข้าวไทยเปิดเผยกับ “ฐานเศรษฐกิจ” ถึงสาเหตุสำคัญที่ทำให้โรงสีไม่มีแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการนี้ว่า มาจากสาเหตุโรงสีขาดสภาพคล่อง โดยมีปัญหาใหญ่ที่ยืดเยื้อมานานเกือบ 10 ปี คือการที่องค์การคลังสินค้า (อคส.) และองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร (อ.ต.ก.) ยังคงค้างชำระค่าฝากเก็บข้าวเปลือก เงินค่าประกัน และค่าเช่าคลังสินค้าจากโครงการจำนำข้าวในอดีต รวมแล้วค้างจ่ายประมาณ 1 หมื่นล้านบาท จนถึงขณะนี้เงินจำนวนดังกล่าวยังไม่มีการจ่ายออกมา

โดยเฉพาะในส่วนของ อคส. ปัญหาหนักที่สุด เนื่องจากไม่ยอมจ่ายทั้งค่าเช่าคลัง ค่ากรรมกร และค่าใช้จ่ายอื่นๆ แม้ว่าในหลายคดีศาลปกครองสูงสุดจะมีคำสั่งให้จ่ายมาโดยตลอดก็ตาม ส่วนทางด้าน อ.ต.ก. แม้จะมีการจ่ายค่าเช่ามาบ้างแล้ว แต่ในส่วนที่เหลือยังต้องรอคำพิพากษาจากศาลปกครองสูงสุด ซึ่งคดีในศาลชั้นต้นส่วนใหญ่ได้ข้อยุติเกือบหมดแล้ว

นายบรรจง กล่าวอีกว่า ทางสมาคมฯ เตรียมที่จะจัดประชุมใหญ่ในวันที่ 2 พฤษภาคมนี้ เพื่อรวบรวมปัญหาและจัดทำข้อเสนอต่อรัฐบาล และเรียกร้องให้ อคส. เคลียร์หนี้สินในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับคดีความ โดยเฉพาะค่าเช่าคลังและค่ากรรมกร ซึ่งตามหลักการแล้วรัฐบาลต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายส่วนนี้อยู่แล้วไม่ว่าผลการตัดสินของศาลจะออกมาเป็นอย่างไรก็ตาม พร้อมระบุว่าทางโรงสีจำเป็นต้องมีการคิดดอกเบี้ยจากความล่าช้าที่เกิดขึ้นด้วย รวมถึงสะท้อนภาพรวมสถานการณ์ข้าวทั่วประเทศ และกำหนดทิศทางข้อเสนอที่จะยื่นต่อรัฐบาลเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่เพื่อการค้าข้าวให้กลับมาทำงานได้อีกครั้ง

ขณะที่นายสุทธิ สานกิ่งทอง นายกสมาคมค้าข้าวไทย (หยง) กล่าวถึงโครงการดูดซับข้าวเปลือก ของกระทรวงพาณิชย์ที่เพิ่งเริ่มดำเนินการคิกออฟ ไปเมื่อวันที่ 21-22 เมษายนที่ผ่านมา นั้น อาจจะเป็นการดำเนินการที่สายเกินไป เนื่องจากในปัจจุบันปริมาณข้าวเปลือกเกือบจะหมดทุ่งน่ายอยู่แล้วและจะต้องรอผลผลิตข้าวชุดใหม่ อีกประมาณ 2-3 เดือน หรือในช่วงเดือนสิงหาคมที่จะถึงนี้

ทางด้านสถานการณ์การส่งออกต่างประเทศ นายสุทธิระบุว่า เวลานี้อิรัก ซึ่งเป็นลูกค้ารายใหญ่ที่เคยซื้อข้าวขาวปริมาณมาก ได้เริ่มชะลอคำสั่งซื้อลง เนื่องจากได้รับผลกระทบจากสถานการณ์สงครามและปัญหาการเดินเรือผ่านช่องแคบฮอร์มุซที่ไม่สามารถทำได้ อย่างไรก็ตาม ตลาดข้าวไทยยังได้รับแรงหนุนจากตลาดมาเลเซียที่มียอดสั่งซื้อเพิ่มขึ้น รวมถึงตลาดฟิลิปปินส์ที่เริ่มกลับเข้ามาซื้อข้าวไทยอีกครั้ง ซึ่งช่วยพยุงสถานการณ์ราคาและการส่งออกในภาพรวมไว้ได้

“ยอมรับว่ายอดขายของหยง (คนกลางซื้อขายข้าว) ผู้ค้าจะอ้างอิงกับยอดการส่งออกเป็นหลัก หากสถานการณ์ต่างประเทศยังไม่ดีขึ้นหรือไทยส่งออกได้น้อยลง ย่อมส่งผลกระทบต่อกลุ่มหยงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้”

ด้านแหล่งข่าวจากวงการค้าข้าวเปิดเผยถึง การส่งออกข้าวไทยในช่วง 3 เดือนแรกของปี 2569 (ม.ค.-มี.ค.) ยังคงแข่งขันกันอย่างเข้มข้น ข้อมูลล่าสุด 10 อันดับผู้ส่งออกข้าวไทยไปต่างประเทศ พบว่ากลุ่มเอเชีย โกลเด้นไรซ์ ครองอันดับ 1 ด้วยปริมาณส่งออกสูงถึง 270,657 ตัน รั้งห่างอันดับ 2 อย่างกลุ่มนครหลวงค้าข้าวที่ทำได้ 136,701 ตัน ขณะที่อันดับ 3 ได้แก่ กลุ่มไทยฟ้า (2511) ส่งออก 114,938 ตัน ตามด้วย กลุ่มไรซ์แลนด์อินเตอร์เนชั่นแนล 113,865 ตัน และ บริษัท ซี.พี. อินเตอร์เทรด จำกัด 89,524 ตัน ส่วนอันดับ 6-10 ประกอบด้วย

บริษัท โกลเด้น แกรนารี จำกัด, บริษัท แสงฟ้าโปรดักส์ จำกัด, กลุ่มโตมี อินเตอร์เทรด, บริษัท ธนสรร ไรซ์ จำกัด และ กลุ่มบางซื่อโรงสีไฟเจียแม็ง

แนวโน้มในระยะต่อไป ผู้ส่งออกไทยยังต้องจับตาปัจจัยเสี่ยงจากสงครามการค้า ค่าเงินบาท และคำสั่งซื้อจากตลาดหลักอย่างเอเชีย แอฟริกา และตะวันออกกลาง ซึ่งจะมีผลต่อทิศทางการส่งออกข้าวไทยตลอดปี 2569 อย่างใกล้ชิด

ที่มา *ฐานเศรษฐกิจ*

บึก อคส. เปิดโมเดลบริหารโปรเจกต์ดูดซับข้าวนาปรัง ใช้ดิจิทัลคุมโควตา ป้องกันโกง

KEYPOINTS

- *อคส. เปิดโครงการดูดซับข้าวนาปรัง 1 ล้านตัน เพื่อรักษาเสถียรภาพราคา โดยรัฐอุดหนุนราคาให้เกษตรกรเพิ่มขึ้นละ 300 บาท*
- *นำระบบฐานข้อมูลกลาง (Database) มาใช้ควบคุมโควตาการซื้อขายข้าวทั่วประเทศแบบ 3 ระดับ (ประเทศ, จังหวัด, เกษตรกร) เพื่อป้องกันการสวมสิทธิ์และทุจริต*
- *สร้างความโปร่งใสด้วยการประกาศราคากลางทุกวัน และให้โรงสีจ่ายเงินสดแก่ชาวนาทันที โดยมีแบงก์กา รันตีเป็นหลักประกัน*

เรือโทวีระชัย โกสาแสง รองผู้อำนวยการองค์การคลังสินค้า (อคส.) เปิดเผยกับฐานเศรษฐกิจถึงรายละเอียด โครงการดูดซับข้าวเปลือกนาปรัง ปีการผลิต 2569" ถือเป็นกลไกสำคัญในการรักษาเสถียรภาพราคาข้าวและช่วยเหลือเกษตรกร โดย อคส. ยืนยันความพร้อมในการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ภาคเศรษฐกิจและพี่น้องชาวนาไทย โดยรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณจำนวน 560 ล้านบาท เพื่อบริหารจัดการข้าวปริมาณ 1 ล้านตัน โดยโครงสร้างการกระจายเม็ดเงินจะแบ่งเป็น เงินอุดหนุนเกษตรกร 300 บาทต่อตัน (รวม 300 ล้านบาท) และ ค่าบริหารจัดการสำหรับผู้ประกอบการโรงสี 200 บาทต่อตัน (รวม 200 ล้านบาท)

“แม้เม็ดเงิน 500 ล้านบาท อาจดูไม่สูงมากเมื่อเทียบกับมูลค่าตลาดข้าวทั้งหมด แต่เรือโท วีระชัย ชี้ให้เห็นถึงจุดเปลี่ยน สำคัญว่า ปริมาณข้าวนาปรังในระบบมีประมาณ 8 ล้านตัน การที่ อคส. เข้าไปดึงปริมาณข้าวออกมา 1 ล้านตัน คิดเป็นประมาณ 12% ของปริมาณทั้งหมด ถือเป็นตัวเลขที่เหมาะสมในการกระตุ้นเศรษฐกิจ เพราะการชื้อนำตลาดจะทำให้ชาวนาเห็นส่วนต่างราคาที่ชัดเจน โดยรัฐบาลช่วยเพิ่มให้จากราคาปกติอีก 300 บาทต่อตัน ซึ่งส่งผลทางจิตวิทยาช่วยให้ราคาข้าวในตลาดขยับสูงขึ้นตามไปด้วย”

เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับเกษตรกร อคส. ได้วางกลไกการกำหนดราคากลางผ่านคณะทำงานระดับจังหวัดซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน โดยจะมีการประชุมสรุปราคาในช่วงเย็น และ ประกาศราคากลางอย่างเป็นทางการในเวลา 09.30 น. ของวันรุ่งขึ้น ซึ่งราคาในตารางราคาจะระบุชัดเจนว่าราคาตลาดอยู่ที่เท่าไร และราคาที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐเพิ่มอีก 300 บาทเป็นเท่าไร

อย่างไรก็ดีเพื่อความโปร่งใสของโครงการ อคส. ยังได้นำระบบ Database กลาง มาใช้ควบคุมการซื้อขายทั่วประเทศ โดยสแกนข้อมูลผ่าน 3 ระดับ (3 Levels) เพื่อป้องกันปัญหาโควตาเกินหรือการสวมสิทธิ์ ได้แก่ 1. ระดับประเทศ: ควบคุมยอดรวมไม่เกิน 1 ล้านตัน 2. ระดับจังหวัด: ตรวจสอบศักยภาพการผลิตข้าวในแต่ละพื้นที่ และ 3. ระดับเกษตรกร: ตรวจสอบข้อมูลพื้นที่ปลูกและผลผลิตจริงที่ลงทะเบียนไว้ หากเกษตรกรนำข้าวมาขายเกินโควตาที่ระบุ ระบบจะหักออกทันทีและให้ราคาพิเศษเฉพาะในส่วนที่เป็นโควตาเท่านั้น

ในส่วนของการดำเนินงานร่วมกับโรงสี เรือโท วีระชัย ย้ำว่าได้ขอความอนุเคราะห์ให้โรงสี จ่ายเงินสดให้ชาวนาทันทีที่มีการซื้อขาย เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกร โดยรัฐมีมาตรการป้องกันความเสี่ยงด้วยการใช้แบงก์การันตีกำกับดูแล เช่น หากโรงสีรับซื้อวันละ 500 ตัน จะต้องมีแบงก์การันตีประมาณ 1.8 แสนบาท รองรับ หากโรงสีไม่สามารถจ่ายเงินได้ อคส. จะระงับการซื้อขายทันที

"ที่สำคัญ โครงการนี้เน้นความคล่องตัว โดย ข้าวยังเป็นกรรมสิทธิ์ของโรงสี อคส. เพียงเข้ามาสนับสนุนการดำเนินงาน โรงสีจึงไม่ต้องแบกภาระดอกเบี้ยจากการเก็บข้าวนาน 3-4 เดือน หากโรงสีต้องการสีแปรสภาพข้าวเมื่อไหร่ สามารถแจ้งเจ้าหน้าที่ อคส. ที่ประจำจุดอยู่ได้ทันทีตามคู่มือเช็คลิสต์ที่กำหนดไว้" บิ๊ก อคส.กล่าวในตอนท้าย

ที่มา ฐานเศรษฐกิจ

สศก.ใช้โดรน-ดาวเทียมจับตาข้าวนาปี 5 ช่วงอายุ เพิ่มแม่นยำพยากรณ์ผลผลิต

สศก.ลุยยกระดับ Big Data เกษตร ใช้ข้อมูลภาคสนามร่วมกับภาพถ่ายโดรนและดาวเทียม Sentinel-1, Sentinel-2 ติดตามข้าวนาปี 2569/70 ใน 5 ช่วงอายุ ตั้งแต่ต้นกล้าถึงเก็บเกี่ยว นำร่องแปลงตัวอย่างจังหวัดพิจิตร 40 แปลง พัฒนาแบบจำลองพยากรณ์ผลผลิตข้าว คาดเบื้องต้นแม่นยำราว 70% ก่อนบูรณาการ FAO-AIR CAS ดันความแม่นยำมากกว่า 80%

นายพีรพันธ์ คอทอง เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร หรือ สศก. เปิดเผยว่า สศก.ให้ความสำคัญกับการยกระดับการจัดทำสารสนเทศการเกษตรและการบริหารจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ หรือ Big Data เพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบายให้มีความแม่นยำ ทันต่อสถานการณ์ และสอดคล้องกับบริบทการผลิตในแต่ละพื้นที่

โดยในปีงบประมาณ 2569 สศก.ได้ดำเนินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำสารสนเทศการเกษตรและการบริหารจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ ซึ่งหนึ่งในกิจกรรมสำคัญคือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพยากรณ์ผลผลิตสินค้าเกษตร โดยเฉพาะข้าวนาปี ปี 2569/70

ล่าสุด สศก.ได้ลงพื้นที่จังหวัดพิจิตร ระหว่างวันที่ 20-30 เมษายน 2569 เพื่อสำรวจและจัดเก็บข้อมูลการเจริญเติบโตของข้าวนาปีในพื้นที่แปลงตัวอย่างจำนวน 40 แปลง สำหรับนำไปพัฒนาแบบจำลองพยากรณ์ผลผลิตข้าวด้วยวิธี Regression Model

การดำเนินงานดังกล่าวเป็นการต่อยอดจากพื้นที่จังหวัดตัวแทนภาคกลางตอนล่าง ได้แก่ สุพรรณบุรี อ่างทอง ชัยนาท และสิงห์บุรี เพื่อให้ฐานข้อมูลครอบคลุมสภาพแวดล้อมการผลิต พันธุ์ข้าว และช่วงการเจริญเติบโตที่แตกต่างกันมากขึ้น จุดเด่นของการดำเนินงานครั้งนี้คือการใช้ข้อมูลหลายแหล่งประกอบกัน ทั้งข้อมูลสำรวจภาคสนาม ภาพถ่ายโดรนความละเอียดสูง และข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม เพื่อวิเคราะห์ความสมบูรณ์ของพืชพรรณ และหาความสัมพันธ์ระหว่างค่าการเจริญเติบโตของข้าวกับข้อมูลดาวเทียม

สำหรับข้อมูลดาวเทียมที่นำมาใช้มี 2 ระบบ ได้แก่ ระบบ Optical Sensor จากภาพถ่ายดาวเทียม Sentinel-2 และระบบเรดาร์ช่องเปิดสังเคราะห์ หรือ Synthetic Aperture Radar (SAR) จากภาพถ่ายดาวเทียม Sentinel-1 ซึ่งช่วยลดข้อจำกัดของการใช้ข้อมูลจากแหล่งเดียว โดยเฉพาะข้อจำกัดด้านเมฆของภาพถ่ายดาวเทียม Sentinel-2

นายพีรพันธ์กล่าวว่า การผสานข้อมูลภาคสนาม โดรน และดาวเทียม จะช่วยเพิ่มศักยภาพการติดตามพื้นที่เพาะปลูกและการประเมินผลผลิตพืชเศรษฐกิจให้มีความละเอียดและแม่นยำยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ การสำรวจครอบคลุมช่วงการเจริญเติบโตของข้าวจำนวน 5 ช่วงอายุ ได้แก่ ช่วงต้นกล้า หรือ Seeding ช่วงแตกกอ หรือ Tillering ช่วงตั้งท้อง หรือ Panicle ช่วงออกรวง หรือ Flowering และช่วงเก็บเกี่ยว หรือ Harvesting ขณะนี้อยู่ระหว่างการจัดเก็บข้อมูลช่วงต้นกล้า โดยมีการวัดค่าข้อมูลสำคัญหลายด้าน เช่น ความหนาแน่นของต้นข้าว ความลึกของน้ำ ความสูงของต้นข้าว ค่าพื้นที่ผิวใบ หรือ LAI ปริมาณคลอโรฟิลล์ และค่าการสะท้อนแสงด้วยเครื่อง Spectroradiometer สำหรับงานสำรวจระยะไกล

ข้อมูลที่จัดเก็บได้จะถูกนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับค่าการสะท้อนแสงในช่วง Blue, Green, Red และ Near Infrared ของภาพถ่ายดาวเทียม Sentinel-2 และวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากดาวเทียม Sentinel-1 เพื่อจำแนกข้อมูลตามรายพันธุ์ ประเมินค่าผลผลิตต่อไร่ และพัฒนาแบบจำลองการพยากรณ์ผลผลิตข้าวในพื้นที่

ศก.คาดว่า วิธีดังกล่าวจะช่วยเพิ่มความแม่นยำของข้อมูลพยากรณ์ผลผลิต และลดความคลาดเคลื่อนในการประเมินสถานการณ์การผลิต เมื่อเทียบกับการใช้ข้อมูลจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งเพียงอย่างเดียว หากผลการวิเคราะห์เบื้องต้นแล้วเสร็จจะสามารถระบุค่าความแม่นยำของแบบจำลองได้ประมาณ 70% และค่าความคลาดเคลื่อนประมาณ 30% โดยยังต้องพิจารณาเงื่อนไขเพิ่มเติม เช่น พื้นที่เพาะปลูกอยู่ในเขตชลประทานหรือนอกเขตชลประทาน และต้องผ่านการประมวลผล รวมถึงตรวจสอบความถูกต้องทางวิชาการก่อนนำไปใช้ประกอบการจัดทำสารสนเทศการเกษตร

ขณะเดียวกัน ศก.อยู่ระหว่างบูรณาการความร่วมมือทางวิชาการกับองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ หรือ FAO และสถาบันวิจัยข้อมูลการบินและอวกาศแห่งสถาบันบัณฑิตวิทยาศาสตร์จีน หรือ AIR CAS เพื่อร่วมพัฒนาแบบจำลองการพยากรณ์ผลผลิตข้าวบนพื้นฐานเทคโนโลยีการสำรวจระยะไกล หรือ Remote Sensing ให้มีความแม่นยำมากขึ้น ทั้งนี้ คาดว่าความร่วมมือดังกล่าวจะช่วยยกระดับความแม่นยำของแบบจำลองจากผลวิเคราะห์เบื้องต้นให้สูงกว่าระดับ 80% อย่างไรก็ตามจะต้องผ่านการประมวลผล ทดสอบแบบจำลอง และตรวจสอบความถูกต้องทางวิชาการก่อนนำไปใช้จริง

นอกจากนี้ ศก.ยังมีแนวทางนำองค์ความรู้และแบบจำลองจากสินค้าข้าวในปี ไปพิจารณาต่อยอดสู่การติดตามและพยากรณ์ผลผลิตพืชเศรษฐกิจสำคัญอื่น เช่น ปาล์มน้ำมัน และมันสำปะหลังโรงงาน ตามความเหมาะสมของข้อมูลและลักษณะการผลิตของแต่ละสินค้า เพื่อยกระดับการจัดทำสารสนเทศการเกษตรให้ครอบคลุมและตอบโจทย์การตัดสินใจเชิงนโยบายมากขึ้น

นายพีรพันธุ์กล่าวว่า หัวใจสำคัญของการพยากรณ์ผลผลิตในยุคใหม่ คือการใช้ข้อมูลหลายมิติ เพื่อให้เห็นภาพการผลิตจริงในพื้นที่มากที่สุด โดยข้อมูลที่ได้จะช่วยให้นักรัฐมองเห็นแนวโน้มผลผลิตข้าวในพื้นที่ได้ชัดเจนขึ้น ทั้งระยะการเจริญเติบโต ความสมบูรณ์ของต้นข้าว และแนวโน้มผลผลิตต่อไร่ ข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนบริหารจัดการผลผลิต การตลาด และมาตรการสนับสนุนเกษตรกรได้อย่างตรงจุดมากขึ้น โดยการนำเทคโนโลยีโดรนและข้อมูลดาวเทียมมาใช้ร่วมกับการสำรวจภาคสนาม ถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาระบบข้อมูลเกษตรของประเทศให้ทันสมัย

ศก.ระบุว่า ข้อมูลที่ถูกต้อง แม่นยำ และทันต่อสถานการณ์ จะช่วยให้ภาครัฐสามารถติดตามสถานการณ์การผลิต ประเมินผลผลิต และวางแผนบริหารจัดการสินค้าเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นในระยะต่อไป

ที่มา ประชาชาติธุรกิจออนไลน์

xx

จากภาวะอุปทานส่วนเกินสู่ความตึงตัว: อุปทานข้าวโลกเผชิญความเสี่ยงจากสงครามอิหร่านและเอลนีโญ

สรุปประเด็นสำคัญ

- ต้นทุนปุ๋ยและเชื้อเพลิงที่เพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวลดการใช้ปัจจัยการผลิต
- เกษตรกรในประเทศผู้ผลิตหลักลดพื้นที่เพาะปลูกข้าว
- ภาวะแห้งแล้งจากปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) จะยิ่งกดดันอุปทานรัฐพีช
- สถานการณ์อาจทวีความรุนแรง หากการขนส่งปุ๋ยยังคงถูกปิดกั้น

สำนักข่าวรอยเตอร์ (Reuters) รายงานว่า อุปทานข้าวโลกมีแนวโน้มปรับตัวลดลงในปีนี้ เนื่องจากเกษตรกรทั่วเอเชียลดพื้นที่เพาะปลูก (planting acreage) อันเป็นผลมาจากภาวะขาดแคลนปุ๋ย (fertiliser shortages) และต้นทุนเชื้อเพลิงที่พุ่งสูงขึ้นจากสงครามในสาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน (Islamic Republic of Iran) ขณะเดียวกัน ปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) ที่กำลังก่อตัวก็มีแนวโน้มกดดันผลผลิตของสินค้าอาหารหลักที่มีการบริโภคมากที่สุดในโลกชนิดนี้

ข้าว (rice) ถือเป็นสินค้าหลักที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงทางอาหารโลก (global food security) โดยแม้ความผันผวนของอุปทานเพียงเล็กน้อย ก็สามารถส่งผลกระทบต่อเป็นวงกว้าง ทำให้ราคาปรับตัวสูงขึ้นและเพิ่มภาระค่าครองชีพของครัวเรือน (household budgets) โดยเฉพาะในกลุ่มผู้บริโภคที่มีความอ่อนไหวต่อราคาในเอเชีย (Asia) และแอฟริกา (Africa) ทั้งนี้ องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization: FAO) ภายใต้องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) ได้คาดการณ์ในเดือนเมษายนว่า ผลผลิตข้าวโลกจะขยายตัวร้อยละ 2 สู่ระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ในปีการผลิต 2025/26

อย่างไรก็ตาม ผลกระทบจากสงครามอิหร่านกำลังส่งผลกระทบต่อเกษตรกรในประเทศผู้ส่งออกหลัก ได้แก่ ประเทศไทย (Thailand) และเวียดนาม (Vietnam) ตลอดจนประเทศผู้นำเข้าที่พึ่งพาต่างประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (Republic of the Philippines) และอินโดนีเซีย (Indonesia) โดยผู้ผลิตและผู้ค้าระบุว่า สงครามได้รบกวนการไหลเวียนของเชื้อเพลิงและปุ๋ยผ่านช่องแคบฮอร์มุซ (Strait of Hormuz) ซึ่งเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญ (chokepoint) ที่เชื่อมอ่าวเปอร์เซีย (Gulf) กับตลาดโลก

ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia) เกษตรกรรายย่อย (smallholder farmers) ซึ่งเป็นกำลังหลักของภาคการผลิต กำลังเผชิญแรงกดดันเพิ่มขึ้น เนื่องจากปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) จะนำมาซึ่งสภาพอากาศที่ร้อนและแห้งแล้งมากขึ้นในช่วงครึ่งหลังของปี

นายแมกซิโม โทเรโร (Maximo Torero) หัวหน้านักเศรษฐศาสตร์ขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) กล่าวว่า เกษตรกรในบางประเทศได้เริ่มปลูกข้าวแล้ว และมีการใช้ปัจจัยการผลิตลดลงเนื่องจากราคาที่เพิ่มสูงขึ้น พร้อมระบุว่า สถานการณ์อุปทานข้าวโลกจะมีความตึงตัวมากขึ้นในช่วงครึ่งหลังของปีนี้ และต้นปีหน้า

ในอดีต ปี 2008 (2008) การจำกัดการส่งออก (export curbs) ของประเทศผู้ส่งออกหลักส่งผลให้ราคาข้าวปรับตัวเพิ่มขึ้นมากกว่าสองเท่าต่อระดับประมาณ 1,000 ดอลลาร์สหรัฐ (USD) ต่อตัน ก่อให้เกิดความไม่สงบในหลายประเทศ ขณะที่ในช่วงปี 2022–2023 (2022–2023) ภาวะอุปทานตึงตัวซึ่งทวีความรุนแรงจากมาตรการ

จำกัดการส่งออกของอินเดีย (India) ก็ส่งผลให้ราคาปรับตัวสูงขึ้นและเกิดภาวะการซื้อสินค้าเกินความจำเป็น (panic buying)

ความปั่นป่วนของห่วงโซ่อุปทาน (Supply-Chain Disruption)

การขนส่งข้าวกำลังเผชิญกับปัญหาคอขวดในห่วงโซ่อุปทาน (supply-chain bottlenecks) โดยผู้ค้าข้าวรายหนึ่งในสิงคโปร์ (Singapore) ระบุว่า ระบบโลจิสติกส์ (logistics) กลายเป็นความท้าทายอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในเอเชีย เนื่องจากขาดแคลนถุงโพลีโพรพิลีน (polypropylene bags) มีรถบรรทุกสำหรับขนส่งไปยังท่าเรือจำกัด และการขนส่งทางเรือเองก็ถูกรบกวน

ทั้งนี้ แม้ว่าภาวะขาดแคลนปุ๋ยและความแห้งแล้งจะเริ่มส่งผลกระทบต่อผลผลิตของรอบการเก็บเกี่ยวขนาดเล็กในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แล้ว แต่คาดว่ารอบการเพาะปลูกถัดไปจะได้รับผลกระทบรุนแรงยิ่งขึ้น

ประเทศอินเดีย, ไทย และฟิลิปปินส์ มีกำหนดปลูกข้าวรอบหลักในช่วงเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม ขณะที่เวียดนาม และอินโดนีเซีย กำลังเริ่มเพาะปลูกรอบที่สอง โดยผู้ผลิตในเอเชียส่วนใหญ่เพาะปลูกข้าวปีละ 2-3 รอบ

เกษตรกรลดการเพาะปลูก (Farmers Cut Planting)

นางศรีไพ แก้วเอี่ยม (Sripai Kaew-Eam) เกษตรกรวัย 60 ปี ในจังหวัดชัยนาท (Chai Nat Province) ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร (Bangkok) ประมาณ 151 กิโลเมตร เปิดเผยว่า ราคาปุ๋ยและเชื้อเพลิงที่สูงขึ้นทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 6,000 บาทต่อไร่ (rai) จากเดิม 4,500-5,000 บาทต่อไร่ ในขณะที่ราคาข้าวเปลือก (unhusked rice) ที่จำหน่ายได้อยู่ที่ประมาณ 6,200 บาทต่อตัน

ราคาปุ๋ยเพิ่มขึ้นจาก 850 บาทต่อกระสอบ เป็น 1,000-1,200 บาทต่อกระสอบ ส่งผลให้เธอต้องลดปริมาณการใช้ลงครึ่งหนึ่ง โดยกล่าวว่า ราคาปุ๋ยสูง ราคาน้ำมันก็สูง

สถานการณ์ในฟิลิปปินส์ ซึ่งเป็นผู้นำเข้าข้าวรายใหญ่ที่สุดของโลก มีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยนางอาร์เซกลีโป (Arze Glipo) ผู้อำนวยการบริหารมูลนิธิพัฒนาชนบทแบบบูรณาการ (Integrated Rural Development Foundation) ระบุว่า เกษตรกรบางรายกำลังพิจารณาไม่เพาะปลูก หรือใช้ปุ๋ยน้อยลง ซึ่งย่อมส่งผลให้ผลผลิตลดลงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ทั้งนี้ ผลผลิตข้าวของฟิลิปปินส์อาจลดลงได้ถึง 6 ล้านตัน จากระดับปกติที่ 19-20 ล้านตัน ส่งผลให้ประเทศตกอยู่ในสถานการณ์ที่เปราะบาง เนื่องจากการนำเข้าก็มีความไม่แน่นอนจากมาตรการจำกัดการส่งออก (export restrictions)

ในประเทศอินโดนีเซีย แม้การจัดหาปุ๋ยจะไม่ใช่ข้อจำกัดหลัก แต่ปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) คาดว่าจะส่งผลให้ผลผลิตลดลง โดยสำนักงานสถิติของอินโดนีเซีย (Statistics Bureau of Indonesia) ประเมินว่า พื้นที่เก็บเกี่ยวในช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคมจะลดลงร้อยละ 10.6 เหลือ 3.85 ล้านเฮกตาร์ (hectares) ขณะที่ผลผลิตข้าวเปลือกจะลดลงร้อยละ 11.12 เหลือ 20.68 ล้านตัน

แนวโน้มและความเสี่ยงในระยะข้างหน้า

แม้จะมีความกังวลด้านอุปทาน แต่ปัจจุบันโลกยังมีปริมาณสต็อกข้าวในระดับสูง (ample inventories) จากผลผลิตที่ดีในช่วงหลายปีที่ผ่านมา โดยข้อมูลจากกระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (United States Department of Agriculture: USDA) ระบุว่า ประเทศอินเดีย (India) ซึ่งเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ที่สุดของโลก ถือครองสต็อกข้าวสูงถึง 42 ล้านตัน หรือประมาณหนึ่งในห้าของสต็อกข้าวโลก ซึ่งช่วยรองรับความเสี่ยงจากการลดลงของผลผลิตได้ในระยะสั้น

นายโตเรโร (Maximo Torero) ระบุเพิ่มเติมว่า แม้ราคาข้าวส่วนใหญ่ยังคงทรงตัวในปัจจุบัน แต่มีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้น แม้สถานการณ์ในช่องแคบฮอร์มุซ (Strait of Hormuz) จะได้รับการคลี่คลายโดยเร็ว

ทั้งนี้ หากสามารถเปิดเส้นทางดังกล่าวได้ในระยะสั้น จะช่วยหลีกเลี่ยงวิกฤตอุปทานขนาดใหญ่ได้ อย่างไรก็ตาม หากไม่สามารถเปิดได้ภายใน 2-3 สัปดาห์ สถานการณ์อาจทวีความรุนแรงอย่างมาก เขากล่าว
ที่มา Reuters

XX

เวียดนาม

สมาคมอาหารเวียดนาม (the Vietnam Food Association; VFA) รายงานว่า เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2569 ราคาส่งออกข้าวของเวียดนามมีแนวโน้มขยับสูงขึ้นจากสัปดาห์ที่แล้ว โดยราคาข้าวหอมพันธุ์ DT8 ชนิด 5% อยู่ที่ระดับ 490-500 เหรียญสหรัฐฯต่อตัน ขณะที่ข้าวหอม Jasmine อยู่ที่ระดับ 490-500 เหรียญสหรัฐฯต่อตัน เพิ่มขึ้นจากระดับ 486-490 เหรียญสหรัฐฯต่อตัน เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา ส่วนข้าวขาว 5% (5% broken rice) ราคาอยู่ที่ระดับ 390-395 เหรียญสหรัฐฯต่อตัน เพิ่มขึ้นจาก 386-390 ดอลลาร์สหรัฐฯต่อตันในสัปดาห์ก่อนหน้า ขณะที่ข้าวหัก 100% (100% broken rice) ราคาอยู่ที่ระดับ 335-339 เหรียญสหรัฐฯต่อตัน

ในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมาการซื้อขายค่อนข้างเงียบเหงาเนื่องจากวันหยุดยาวติดต่อกัน ราคาข้าวในประเทศยังคงทรงตัวค่อนข้างคงที่ อย่างไรก็ตาม ข้าวส่งออกบางชนิดกลับมีความผันผวน โดยราคาข้าวในประเทศทรงตัว ในขณะที่ข้าวส่งออกบางชนิดมีราคาเพิ่มขึ้นและลดลงสลับกันไป ซึ่งข้าวหอม Jasmine มีราคาเพิ่มขึ้นอย่างมากถึง 10 ดอลลาร์ต่อตัน ในขณะที่ข้าวหอมพันธุ์ DT8 ลดลง 1 ดอลลาร์ต่อตันในช่วงกลางสัปดาห์ก่อนที่จะทรงตัวในช่วงปลายสัปดาห์

ราคาข้าวเวียดนามในปัจจุบันมีความผันผวน ตามข้อมูลของสมาคมอาหารเวียดนาม (VFA) ข้าวหอม Jasmine มีราคาอยู่ที่ 496-500 ดอลลาร์สหรัฐฯต่อตัน เพิ่มขึ้นจากระดับ 486-490 เหรียญสหรัฐฯต่อตัน เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา ขณะที่ข้าวหอมพันธุ์ DT8 มีราคาอยู่ที่ 490-500 ดอลลาร์สหรัฐฯต่อตัน ส่วนข้าวหัก 100% (100% broken rice) ราคาอยู่ที่ 335-339 ดอลลาร์สหรัฐฯต่อตัน

สำหรับตลาดภายในประเทศ ตลาดข้าวในเขตสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2569 มีแนวโน้มที่ผสมผสานกัน ราคาข้าวสารสำหรับส่งออกมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างมาก ในขณะที่ราคาข้าวเปลือกสต็อกในท้องถิ่นยังคงทรงตัวอยู่ในช่วงแคบๆ เนื่องจากปริมาณอุปทานมีจำกัด

สมาคมอาหารเวียดนาม (VFA) รายงานว่า ในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 เมษายนถึง 29 เมษายน 2569 มีเรือจำนวน 50 ลำจะเข้าเทียบท่าที่นครโฮจิมินห์ (Ho Chi Minh port) และเมืองมายเถย (Mỹ Tho) เพื่อรอขนถ่ายสินค้าขึ้นเรือจำนวนรวมประมาณ 465,420 ตัน ทั้งนี้ ในช่วงตั้งแต่วันที่ 24 มีนาคม ถึง 23 เมษายน 2569 มีการขนถ่ายสินค้าขึ้นเรือจำนวนรวม 539,020 ตัน โดยมีปลายทางไปยังประเทศในแถบแอฟริกาจำนวน 210,500 ตัน ประเทศอิรัก 25,000 ตัน ประเทศฟิลิปปินส์ 286,320 ตัน และมาเลเซีย 17,200 ตัน

สำนักข่าว รอยเตอร์ (Reuters) และบลูมเบิร์ก (Bloomberg) รายงานโดยอ้างอิงข้อมูลจากภาครัฐว่า เวียดนามส่งออกข้าวในเดือนเมษายน 2569 ปริมาณ 1 ล้านตัน ลดลงร้อยละ 10.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน

แม้ว่าปริมาณการส่งออกยังคงอยู่ในระดับที่แข็งแกร่ง รายได้จากการส่งออกกลับปรับตัวลดลงในอัตราที่สูงกว่า โดยมูลค่าการส่งออกข้าวลดลงร้อยละ 16.7 เมื่อเทียบรายปี สู่ระดับ 464 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งสะท้อนถึงแนวโน้มราคาข้าวในตลาดโลกที่อ่อนตัวลง หรือการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างไปสู่การส่งออกข้าวที่มีมูลค่าต่อหน่วยต่ำลงในช่วงเวลาดังกล่าว

ข้อมูลดังกล่าวซึ่งเผยแพร่โดย สำนักงานสถิติแห่งชาติ (Vietnam National Statistics Office) และถูกรายงานโดยรอยเตอร์ ชี้ให้เห็นถึงแรงกดดันที่ยังคงมีอยู่ในตลาดข้าวโลก แม้ว่าเวียดนามจะยังคงสถานะเป็นหนึ่งในผู้ส่งออกข้าวรายสำคัญของโลกก็ตาม ทั้งนี้ การหดตัวของมูลค่าที่มากกว่าปริมาณสะท้อนว่าพลวัตด้านราคา (pricing dynamics) มีบทบาทสำคัญต่อการชะลอตัวดังกล่าว มากกว่าปัจจัยด้านอุปสงค์เพียงอย่างเดียว

สำนักข่าว Vietnam News Agency รายงานว่า ท่ามกลางความผันผวนที่เพิ่มสูงขึ้นในตลาดข้าวโลก เวียดนามกำลังเร่งดำเนินการความพยายามในการกระจายตลาดส่งออก ควบคู่กับการปรับโครงสร้างไปสู่กลุ่มสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูง (higher value segments) มากยิ่งขึ้น โดยแรงกดดันจากความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ (geopolitical tensions) การเพิ่มขึ้นของอุปทานในตลาดโลก และการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงขึ้น กำลังกระตุ้นให้ภาคอุตสาหกรรมข้าวของประเทศต้องทบทวนและปรับยุทธศาสตร์การพัฒนา

ในช่วงเดือนแรกๆ ของปี พ.ศ. 2569 (2026) การส่งออกข้าวของเวียดนามมีทิศทางผสมผสาน โดยปริมาณการส่งออกอยู่ที่ประมาณ 1.74 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่ามากกว่า 826 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ณ กลางเดือนมีนาคม ตามการเปิดเผยของนายเหงียน แอง ซอน (Nguyen Anh Son) อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ (Agency of Foreign Trade) ภายใต้กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า (Ministry of Industry and Trade) ทั้งนี้ แม้ปริมาณการส่งออกจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน (year-on-year) แต่มูลค่าการส่งออกกลับลดลงร้อยละ 8.7 ซึ่งสะท้อนถึงแรงกดดันด้านราคาข้าวในตลาดโลกที่ปรับตัวลดลง

พลวัตของตลาด (market dynamics) ยังแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างอย่างชัดเจนในแต่ละภูมิภาค โดยฟิลิปปินส์ ยังคงเป็นผู้นำเข้าข้าวรายใหญ่ที่สุดของเวียดนาม คิดเป็นสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 55 ของการส่งออกทั้งหมด และมีอุปสงค์ที่ค่อนข้างมีเสถียรภาพ ขณะที่การส่งออกไปยังจีน มาเลเซีย และออสเตรเลีย มีการขยายตัวที่น่าพอใจ สะท้อนถึงโอกาสทั้งในตลาดดั้งเดิมและตลาดเกิดใหม่ ในทางตรงกันข้าม การส่งออกไปยังหลายประเทศในทวีปแอฟริกาปรับตัวลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความท้าทายด้านความสามารถในการแข่งขันด้านราคา และการเข้าถึงตลาด

ผู้เชี่ยวชาญระบุว่า สถานการณ์ปัจจุบันตอกย้ำถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการลดการพึ่งพาส่งออกเพียงไม่กี่แห่ง โดยการใช้ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreements: FTAs) ถูกมองว่าเป็นกลไกสำคัญในการขยายตลาด โดยเฉพาะในภูมิภาคที่มีมาตรฐานสูงและอุปสงค์มีเสถียรภาพ เช่น สหภาพยุโรป (European Union: EU) และกลุ่มประเทศสมาชิกความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิกแบบครอบคลุมและก้าวหน้า (Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership: CPTPP) ซึ่งความตกลงดังกล่าวไม่เพียงแต่เอื้อประโยชน์ด้านภาษีศุลกากรเท่านั้น แต่ยังสร้างแรงจูงใจให้ผู้ส่งออกเวียดนามยกระดับคุณภาพสินค้า และปฏิบัติตามข้อกำหนดทางเทคนิคที่เข้มงวดยิ่งขึ้น

ในขณะเดียวกัน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในอุตสาหกรรม (industry stakeholders) เรียกร้องให้มีการลงทุนเพิ่มขึ้นในด้านการแปรรูปหลังการเก็บเกี่ยว (post-harvest processing) การสร้างแบรนด์ (branding) และระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (traceability) เพื่อยกระดับมูลค่าเพิ่มของข้าวเวียดนาม นอกจากนี้ การเสริมสร้างความ

เชื่อมโยงในห่วงโซ่อุปทาน (supply chain linkages) และการส่งเสริมข้าวคุณภาพสูงและข้าวสายพันธุ์พิเศษ (specialty rice varieties) จะเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับอุตสาหกรรมห่วงโซ่มูลค่าที่สูงขึ้น

ภายใต้บริบทของการแข่งขันในตลาดโลกที่ทวีความเข้มข้นมากขึ้น การดำเนินยุทธศาสตร์การส่งออกที่เน้น การกระจายตลาดและการขับเคลื่อนด้วยคุณภาพ จะมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างการเติบโตที่ยั่งยืนของ อุตสาหกรรมข้าวเวียดนามในระยะยาว

ที่มา *Oryza.com*

เมียนมา

ภาวะขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิงที่ทวีความรุนแรงขึ้นในประเทศเมียนมา กำลังซ้ำเติมวิกฤตความมั่นคงทางอาหารที่มีความเปราะบางอยู่แล้ว โดยการขาดแคลนน้ำมันดีเซลได้ส่งผลกระทบต่อกระบวนการเก็บเกี่ยว ข้าวและผลผลิตทางการเกษตรโดยรวม

เกษตรกรในพื้นที่เพาะปลูกข้าวสำคัญหลายแห่งต้องเผชิญกับการเข้าคิวรอซื้อน้ำมันเป็นเวลานานหลาย ชั่วโมงหรือแม้กระทั่งหลายวัน เพื่อให้ได้เชื้อเพลิงในปริมาณจำกัดสำหรับใช้กับเครื่องจักรกลการเกษตร เช่น รถแทรกเตอร์ เครื่องเก็บเกี่ยว และระบบชลประทาน ในช่วงเวลาก่อนฤดูมรสุม ขณะเดียวกัน ราคาน้ำมันดีเซลในตลาด มีได้ปรับตัวสูงขึ้นอย่างมากเมื่อเทียบกับราคาทางการ

วิกฤตดังกล่าวมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัยประกอบกัน ได้แก่ ความขัดแย้งภายในประเทศเมียนมา (civil conflict) ความอ่อนแอของห่วงโซ่อุปทานภายในประเทศ และแรงกระแทกจากภายนอก โดยเฉพาะความตึงเครียด ในภูมิภาคตะวันออกกลาง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงและผลักดันให้ราคาน้ำมันในตลาดโลก ปรับตัวสูงขึ้น

นอกจากนี้ ต้นทุนปุ๋ยที่เพิ่มสูงขึ้นยังเป็นอีกปัจจัยที่ซ้ำเติมสถานการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเมียนมาต้อง พึ่งพาการนำเข้าปุ๋ยยูเรีย (urea) ในสัดส่วนสูง ส่งผลให้มีความกังวลว่าทั้งผลผลิตในฤดูเก็บเกี่ยวปัจจุบันและการ เพาะปลูกในฤดูกาลถัดไปอาจได้รับผลกระทบ

สำหรับประเทศที่มีประชากรราวหนึ่งในสี่เผชิญกับภาวะความไม่มั่นคงทางอาหารอยู่แล้ว การลดลงของ ผลผลิตข้าวมีแนวโน้มจะทำให้อุปทานอาหารภายในประเทศตึงตัวมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ราคาสินค้าอาหารหลักปรับตัว สูงขึ้น และเพิ่มแรงกดดันด้านมนุษยธรรมอย่างมีนัยสำคัญ

นักวิเคราะห์และหน่วยงานด้านมนุษยธรรมเตือนว่า หากสถานการณ์ขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิงยืดเยื้อ อาจ นำไปสู่การสูญเสียผลผลิตทางการเกษตร รายได้ของเกษตรกรที่ลดลง และภาวะเงินเฟ้อในระบบอาหารของเมียนมา ในวงกว้าง

ที่มา *Oryza.com*

กัมพูชา

สหพันธ์ข้าวกัมพูชา (CRF) ประกาศราคาส่งออกข้าวประจำวันที่ 30 เมษายน 2569 ดังนี้

รายการชนิดข้าว	22 เมษายน 2569	30 เมษายน 2569	เปลี่ยนแปลง
	เหรียญสหรัฐต่อดัน (FOB)		
1.ข้าวหอม Malys Angkor (Pka Romdoul / Jasmine) ชนิด 5%	840	845	+5
2.ข้าวหอม Fragrant Rice (Sen Kra Ob - SKO) ชนิด 5%	715	725	+10
3.ข้าวหอม Fragrant Rice (SRO)	578	590	+12
4.ข้าวขาวพื้นนุ่ม (White Rice Soft Texture) ชนิด 5%	525	537	+12
5.ข้าวขาวพื้นแข็ง (White Rice Hard Texture) ชนิด 5%	545	570	+25
6.ข้าวหนึ่ง (Parboiled Rice) ชนิด 5%	585	602	+17
7.ข้าวกล้องหอม (Brown Jasmine Rice / Romdoul)	830	860	+30
8.ข้าวกล้องขาว (Brown White Rice)	490	550	+60
9.ข้าวหอมอินทรี (Organic Jasmine Rice)	1,320	1,350	+30
10.ข้าวขาวอินทรี (Organic White Rice) ชนิด 5%	1,050	1,050	-
11.ข้าวหนึ่งอินทรี (Organic Parboiled Rice) ชนิด 5%	1,100	1,100	-

ที่มา Oryza.com

ฟิลิปปินส์

สำนักข่าว Manila Bulletin รายงานว่า ฟิลิปปินส์อาจกำหนดเพดานนำเข้าข้าวไม่เกิน 200,000 ตันต่อเดือน เพื่อพยุงราคาข้าวในประเทศและปกป้องรายได้เกษตรกร

กระทรวงเกษตรของฟิลิปปินส์ (Department of Agriculture: DA) กำลังอยู่ระหว่างการพิจารณามาตรการจำกัดปริมาณการนำเข้าข้าวรายเดือนให้อยู่ในระดับไม่เกิน 200,000 เมตริกตัน (MT) ในช่วงเดือนมิถุนายนถึงตุลาคม เพื่อรักษาเสถียรภาพของอุปทานภายในประเทศ โดยไม่กดดันให้ราคาข้าวเปลือก (farmgate prices) ปรับตัวลดลงอย่างรุนแรง

นายฟรานซิสโก ตีอู ลอเรล จูเนียร์ (Francisco Tiu Laurel Jr.) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรของฟิลิปปินส์ ระบุว่า กระทรวงกำลังพิจารณากำหนดเพดานการนำเข้าข้าวในช่วง 5 เดือนดังกล่าวให้อยู่ระหว่าง 150,000–200,000 ตันต่อเดือน ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยการนำเข้ารายเดือนในไตรมาสแรกที่อยู่ราว 435,000 ตันอย่างมีนัยสำคัญ

มาตรการดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อควบคุมปริมาณข้าวนำเข้าที่เข้าสู่ตลาดภายในประเทศ เพื่อช่วยรักษาเสถียรภาพราคาข้าวเปลือก (paddy) โดยเฉพาะในช่วงฤดูเก็บเกี่ยวหลักที่กำลังจะมาถึง เมื่อเข้าสู่ช่วงปลายฤดูเก็บเกี่ยว ราคาข้าวเปลือกในบางพื้นที่ผู้ผลิตหลัก เช่น จังหวัด นูเอวาเอซีฮา (Nueva Ecija) และ อิซาเบลลา (Isabela) ปรับตัวลดลงมาอยู่ในระดับต่ำสุดประมาณ 16 เปโซต่อกิโลกรัม

กระทรวงเกษตรตั้งเป้าราคาข้าวเปลือกที่ระดับ 22 เปโซต่อกิโลกรัม สำหรับฤดูเก็บเกี่ยวช่วงฤดูฝนระหว่างเดือนกันยายนถึงพฤศจิกายน ซึ่งถือเป็นช่วงพื้นที่สำคัญสำหรับเกษตรกรในประเทศ ซึ่งการจำกัดการนำเข้าข้าวสาร (milled rice) ซึ่งโดยทั่วไปมีราคาต่ำกว่าข้าวที่ผลิตในประเทศ จะช่วยให้เกษตรกรสามารถแข่งขันได้ดีขึ้น ขณะเดียวกันยังคงรักษาระดับอุปทานในประเทศให้เพียงพอ

ทั้งนี้ ระดับราคาข้าวเปลือกที่ต่ำได้ส่งผลให้เกษตรกรบางส่วนลดแรงจูงใจในการเพาะปลูก ซึ่งอาจกระทบต่อความมั่นคงทางอาหารของประเทศ ท่ามกลางแรงกดดันเพิ่มเติมจากต้นทุนปุ๋ยที่สูงขึ้น และความเสี่ยงจากปรากฏการณ์ เอลนีโญ (El Niño) ที่ส่งผลต่อแผนการเพาะปลูก

ในปีก่อนหน้า กระทรวงเกษตรได้ระงับการนำเข้าข้าวในช่วงเดือนกันยายนถึงธันวาคม ซึ่งช่วยหนุนให้ราคาข้าวเปลือกปรับตัวดีขึ้น ซึ่งหลังจากกลับมาเปิดนำเข้าในปีี้ กระทรวงเกษตรได้บรรลุข้อตกลงกับผู้นำเข้าภายในประเทศเพื่อควบคุมปริมาณข้าวต่างประเทศไม่ให้เพิ่มขึ้นมากเกินไป และป้องกันการลดลงของราคาข้าวเปลือกเพิ่มเติม

อย่างไรก็ตาม ตามข้อมูลของสำนักงานอุตสาหกรรมพืช (Bureau of Plant Industry) การนำเข้าข้าวในไตรมาสแรกของปีนี้อยู่ที่ 1.26 ล้านตัน ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กระทรวงกำหนดไว้ราว 500,000 ตัน

เพื่อให้การกำหนดเพดานนำเข้าข้าวรายเดือนมีผลบังคับใช้จริง รัฐมนตรีเกษตรระบุว่ารัฐบาลจะใช้ร่างกฎหมาย พระราชบัญญัติการเสริมสร้างอุตสาหกรรมข้าวและผู้บริโภค (Rice Industry and Consumer Empowerment Act: RICE Act) เป็นกลไกในการกำกับดูแล ซึ่งมีเป้าหมายแก้ไขกฎหมายเดิมคือ พระราชบัญญัติการเก็บภาษีและเปิดเสรีข้าว (Rice Tariffication Law: RTL) อย่างไรก็ตาม ร่างกฎหมายดังกล่าวยังอยู่ระหว่างการพิจารณาในรัฐสภา

นอกจากนี้ รัฐบาลยังอยู่ระหว่างการพิจารณามาตรการเชิงนโยบายเพิ่มเติม เช่น การผสมข้าวในประเทศกับข้าวนำเข้า (blending) เพื่อรักษาเสถียรภาพราคาขายปลีก ขณะเดียวกันยังคงให้ความสำคัญกับการสนับสนุนผลผลิตภายในประเทศเป็นหลัก โดยเปิดให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเสนออัตราส่วนการผสมที่เหมาะสม

ในระยะเดียวกัน รัฐบาลกำลังเจรจาทำสัญญาจัดหาข้าวระยะยาวกับประเทศผู้ส่งออก เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของคลังสำรองอาหารของประเทศให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น

ก่อนหน้านี้ รัฐมนตรีเกษตรระบุว่า ฟิลิปปินส์มีแผนเพิ่มการนำเข้าข้าวสารจากประเทศต่าง ๆ ได้แก่ เวียดนาม (Vietnam), เมียนมา (Myanmar), กัมพูชา (Cambodia), อินเดีย (India) และ ปากีสถาน (Pakistan) ภายในปีนี้ เพื่อรองรับความต้องการบริโภคภายในประเทศที่ยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สำนักข่าวเดอะมะนิลาไทมส์ (The Manila Times) รายงานว่า กระทรวงเกษตร (Department of Agriculture: DA) กำลังพิจารณาจำกัดปริมาณการนำเข้าข้าวรายเดือน ในช่วงเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม 2569 เพื่อป้องกันไม่ให้ราคาข้าวเปลือก (palay: unhusked rice) หน้าไร่นา (farmgate prices) ปรับตัวลดลงอย่างรุนแรง

กระทรวงระบุว่า ผลผลิตข้าวของประเทศได้เก็บเกี่ยวแล้วประมาณร้อยละ 77 ส่งผลให้ราคาข้าวเปลือกสด (fresh palay prices) ในบางพื้นที่ เช่น จังหวัดนูเอวาเอซิฮา (Nueva Ecija) ปัมปังกา (Pampanga) อีซาเบลา (Isabela) และคาากายัน (Cagayan) ปรับลดลงมาอยู่ที่ 16-17 เปโซต่อกิโลกรัม

อย่างไรก็ตาม กระทรวงเกษตรระบุว่า การปรับลดราคาดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นทั่วประเทศ โดยในบางพื้นที่ เช่น ปาลาวัน (Palawan) ราคาข้าวเปลือกหน้าไร่นายังคงอยู่ในระดับสูงที่ 23-24 เปโซต่อกิโลกรัม (P23-24/kg) ซึ่งสะท้อนถึงแรงกดดันด้านราคาที่มีลักษณะเฉพาะพื้นที่

นายฟรานซิสโก ทิอู ลอเรล จูเนียร์ (Francisco Tiu Laurel Jr.) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร (Agriculture Secretary) กล่าวว่า แม้ว่าการนำเข้าข้าวยังคงมีความจำเป็น แต่ต้องมีการบริหารจัดการอย่างรอบคอบ เพื่อหลีกเลี่ยงการกดดันราคาข้าวเปลือกภายในประเทศให้ปรับตัวลดลงเพิ่มเติม เขายังระบุว่า มาตรการควบคุมการนำเข้าที่ได้ดำเนินการก่อนหน้านี้ มีส่วนช่วยให้ผลผลิตข้าวเปลือกภายในประเทศประมาณร้อยละ 70 สามารถจำหน่ายได้ในราคาที่เหมาะสม

นอกจากการจำกัดการนำเข้าแล้ว กระทรวงเกษตรยังอยู่ระหว่างการพิจารณาแนวทางผสมข้าวในประเทศ และข้าวนำเข้า (blending local and imported rice) เพื่อรักษาเสถียรภาพราคาผู้บริโภค ควบคู่กับการให้ความสำคัญต่อผลผลิตภายในประเทศ โดยได้เชิญชวนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) เสนออัตราส่วนการผสมที่เอื้อต่อข้าวในประเทศ

นายทิอู ลอเรล กล่าวว่า เราต้องการสร้างสมดุลระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในห่วงโซ่มูลค่าข้าว (rice value chain) รวมถึงผู้บริโภค โดยเฉพาะท่ามกลางความท้าทายด้านสภาพภูมิอากาศและภูมิรัฐศาสตร์ ขณะเดียวกัน ยังมีการเจรจาเพื่อทำสัญญาจัดหาสินค้าระยะยาว (long-term supply contracts) กับประเทศผู้ส่งออก รวมถึงความเป็นไปได้ในการนำเข้าจากอินเดีย

ในอีกด้านหนึ่ง กระทรวงเกษตรเปิดเผยว่า องค์กรอาหารแห่งชาติ (National Food Authority: NFA) ได้ปรับเพิ่มราคาซื้อข้าวเปลือก (palay buying price) เป็นสูงสุดถึง 30 เปโซต่อกิโลกรัม (P30/kg) สำหรับข้าวเปลือกแห้ง (dry palay) ในบางพื้นที่ พร้อมทั้งเตรียมเร่งการจัดซื้อเพื่อช่วยรักษาเสถียรภาพของตลาด

นอกจากนี้ NFA ยังอยู่ระหว่างการนำระบบการรับซื้อโดยตรง (direct purchase system) มาใช้ ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรสามารถทำสัญญาขายล่วงหน้า (secure sales orders) ได้ตั้งแต่ก่อนการเก็บเกี่ยวเสร็จสิ้น

กระทรวงเกษตรตั้งเป้าหมายให้ราคาข้าวเปลือกหน้าไร่นาภายในประเทศอยู่ที่ 22 เปโซต่อกิโลกรัม (P22/kg) สำหรับฤดูเก็บเกี่ยวช่วงเดือนกันยายนถึงพฤศจิกายน โดยระบุว่าช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่พื้นที่สำคัญ

กระทรวงยังระบุเพิ่มเติมว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในอุตสาหกรรมข้าวได้สะท้อนปัญหาคอขวดด้านโลจิสติกส์ (logistical bottlenecks) อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการขาดแคลนรถขนส่ง ซึ่งส่งผลให้การขนส่งล่าช้า และจำกัดการเข้าถึงจุดรับซื้อของ NFA เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว รัฐบาลมีแผนจัดซื้อรถบรรทุกเพิ่มเติม ภายในปีนี้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการขนส่ง

นอกจากนี้ NFA ยังผลักดันการขยายความจุของคลังเก็บและโกดังสินค้า รวมถึงการสำรองสินค้าเชิงยุทธศาสตร์ (strategic stockpiling) เพื่อเสริมความมั่นคงด้านอุปทานของประเทศจนถึงปี 2027 โดยปัจจุบันปริมาณสำรองข้าวของประเทศเพียงพอต่อการบริโภคประมาณ 70 วัน

อย่างไรก็ดี ปัจจัยระดับโลกและสิ่งแวดล้อมยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญ โดยสงครามในตะวันออกกลาง ได้ผลักดันต้นทุนเชื้อเพลิงและปุ๋ยให้สูงขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตโดยรวมเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกัน ปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในระยะถัดไป ยังอาจกระทบต่อผลผลิตพืชและปศุสัตว์ ปัจจัยเหล่านี้อาจส่งผลให้เกษตรกรชะลอการเพาะปลูกและการผลิตในรอบถัดไป

แม้เผชิญความท้าทายดังกล่าว นายติอู ลอเรล ย้ำว่า กระทรวงเกษตรยังคงให้ความสำคัญสูงสุดกับการรักษาเสถียรภาพราคา โดยไม่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกร และการสร้างความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ

ด้านสำนักข่าว ChiniMandi และ Reuters รายงานว่า กระทรวงเกษตรของฟิลิปปินส์ (Department of Agriculture) ได้ออกมาเตือนว่า ราคาข้าวขายปลีกอาจปรับตัวเพิ่มขึ้นสู่ระดับประมาณ 62 เปโซ (ราว 1 ดอลลาร์สหรัฐ) ต่อกิโลกรัม ภายในช่วงฤดูเก็บเกี่ยวเดือนกันยายน จากระดับประมาณ 42 เปโซ (ราว 0.68 ดอลลาร์สหรัฐ) ต่อกิโลกรัมก่อนเกิดความขัดแย้งในตะวันออกกลาง และประมาณ 50 เปโซ (ราว 0.81 ดอลลาร์สหรัฐ) ต่อกิโลกรัมในปัจจุบัน

ปัจจัยหลักที่ผลักดันราคาดังกล่าวมาจากต้นทุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่ปรับตัวสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะปุ๋ยยูเรีย (urea) ซึ่งมีรายงานว่าราคาปรับเพิ่มจากประมาณ 1,600 เปโซ (ราว 25.95 ดอลลาร์สหรัฐ) เป็น 3,000 เปโซ (ราว 48.66 ดอลลาร์สหรัฐ) ต่อกระสอบ นอกจากนี้ ราคาน้ำมันที่เพิ่มขึ้นจากความปั่นป่วนของอุปทานในตลาดโลกยังเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ซ้ำเติมต้นทุนการผลิต

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรของฟิลิปปินส์ระบุว่า การที่เกษตรกรยังคงพึ่งพาปุ๋ยเคมีแบบดั้งเดิมโดยไม่ปรับเปลี่ยนไปใช้ทางเลือกที่มีต้นทุนต่ำกว่า อาจส่งผลให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่อง และลดแรงจูงใจในการเพาะปลูก ในการบรรเทาผลกระทบต่อราคาสำหรับผู้บริโภค รัฐบาลกำลังพิจารณามาตรการแทรกแซง อาทิ การผสมข้าวนำเข้ากับข้าวภายในประเทศ รวมถึงการใช้ส่วนผสมข้าว-ข้าวโพด เพื่อเพิ่มความสามารถในการเข้าถึงของผู้บริโภคก่อนถึงฤดูเก็บเกี่ยว

คำเตือนดังกล่าวยังสะท้อนถึงความเปราะบางในระดับภูมิภาคที่กว้างขึ้น โดยความปั่นป่วนด้านปุ๋ยและเชื้อเพลิงซึ่งเชื่อมโยงกับความขัดแย้งในอิหร่าน (Iran conflict) รวมถึงความเสี่ยงจากปรากฏการณ์ El Niño กำลังกดดันผู้ผลิตข้าวทั่วภูมิภาคเอเชีย และอาจนำไปสู่ภาวะอุปทานตึงตัวที่ขยายวงกว้างเกินกว่าฟิลิปปินส์ในระยะต่อไป

สำนักอุตสาหกรรมพืช (Bureau of Plant Industry : BPI) รายงานว่า ในปี 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 23 เมษายน 2569) ฟิลิปปินส์นำเข้าข้าว 1,582,015.98 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 1,398 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 11.4% เมื่อเทียบกับ 1,420,578 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 1,944 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568 ดังนี้

- เดือนมกราคม 2569 มีการนำเข้าจำนวน 381,367.51 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 251 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 36.2% เมื่อเทียบกับ 279,940.69 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 425 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568
- เดือนกุมภาพันธ์ 2569 มีการนำเข้าจำนวน 442,839.49 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 419 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 63.5% เมื่อเทียบกับ 270,796.22 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 382 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568

- เดือนมีนาคม 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 23 เมษายน 2569) มีการนำเข้าจำนวน 481,402.61 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 453 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 31.1% เมื่อเทียบกับ 367,117.72 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 505 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568
- เดือนเมษายน 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 23 เมษายน 2569) มีการนำเข้าจำนวน 276,406.37 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 275 ใบ) ลดลงประมาณ 45% เมื่อเทียบกับ 502,723.65 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 632 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568

ข้อมูล ณ วันที่ 23 เมษายน 2569 ฟิลิปปินส์นำเข้าจากประเทศเวียดนามมากที่สุดจำนวนประมาณ 1,364,910.08 ตัน (สัดส่วน 86.3% ของการนำเข้าข้าวทั้งหมด) ตามด้วยไทยจำนวน 103,986.98 ตัน (สัดส่วน 6.6%) เมียนมาจำนวน 70,847.15 ตัน (สัดส่วน 4.5%) กัมพูชา 31,515 ตัน (สัดส่วน 2.0%) อินเดีย 8,707.40 ตัน (สัดส่วน 0.6%) ปากีสถาน 1,646 ตัน (สัดส่วน 0.1%) เกาหลีใต้ 400 ตัน และอิตาลี 3.36 ตัน

สำนักอุตสาหกรรมพืช (BPI) รายงานว่า การออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phyto-sanitary Import Clearance; SPSIC) ในปี 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 23 เมษายน 2569) มีจำนวนรวม 1,996 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 2,118,981.16 ตัน ดังนี้

- เดือนมกราคม 2569 มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 453 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 484,060.91 ตัน
- เดือนกุมภาพันธ์ 2569 มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 489 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 497,179.98 ตัน
- เดือนมีนาคม 2569 มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 495 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 463,090.16 ตัน
- เดือนเมษายน 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 23 เมษายน 2569) มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 559 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 674,650.11 ตัน

สำนักข่าว The Philippine Star รายงานว่า การจัดเก็บภาษีนำเข้าข้าวของประเทศในช่วงไตรมาสแรกปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 13 เมื่อเทียบรายปี (year-on-year) สู่ระดับ 4.8 พันล้านเปโซ โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากปริมาณการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นและค่าเงินเปโซที่อ่อนค่าลง

ข้อมูลเบื้องต้นจากสำนักศุลกากร (Bureau of Customs: BOC) ระบุว่า รายได้จากภาษีนำเข้าข้าวในช่วงสามเดือนแรกของปีสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนเกือบ 560 ล้านเปโซ เมื่อเทียบกับระดับ 4.25 พันล้านเปโซในปีก่อนหน้า ในเชิงปริมาณ การนำเข้าข้าวขยายตัวประมาณหนึ่งในสาม หรือเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญเป็นเกือบ 1.36 ล้านเมตริกตัน จากระดับ 1.02 ล้านเมตริกตันในปีก่อน อ้างอิงตามข้อมูลของสำนักศุลกากร

ทั้งนี้ การเพิ่มขึ้นของปริมาณนำเข้า ประกอบกับการอ่อนค่าของสกุลเงินเปโซ เป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้การจัดเก็บภาษีเพิ่มสูงขึ้น แม้ราคาข้าวในตลาดโลกจะปรับตัวลดลง โดยราคาข้าวนำเข้าเฉลี่ยในไตรมาสแรกลดลงร้อยละ 16 มาอยู่ที่ 402.8 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน จากระดับ 483.6 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน

รายได้จากภาษีนำเข้าข้าวมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมข้าวภายในประเทศ เนื่องจากรัฐบาลได้นำเงินดังกล่าวไปจัดสรรเข้าสู่กองทุนเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันข้าว (Rice Competitiveness Enhancement Fund: RCEF) กองทุน RCEF ที่ได้รับการขยายและต่ออายุ มีวงเงินสนับสนุนประจำปีที่ได้รับประกันจำนวน 30,000 ล้านเปโซ และจะดำเนินการต่อเนื่องไปจนถึงปี พ.ศ. 2574 (2031)

นอกเหนือจากการสนับสนุนเครื่องจักรและเมล็ดพันธุ์โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย เกษตรกรยังได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติมในด้านการปรับปรุงคุณภาพดิน (soil improvement) การจัดการศัตรูพืช (pest management) และระบบชลประทานพลังงานแสงอาทิตย์ (solar-powered irrigation) ภายใต้กรอบของกองทุน RCEF

กระทรวงเกษตร (Department of Agriculture: DA) ได้ดำเนินนโยบายบริหารจัดการปริมาณการนำเข้าข้าวเพื่อรักษาเสถียรภาพของราคาข้าวเปลือกหน้าฟาร์ม (farmgate prices) โดยในปีที่ผ่านมา กระทรวงได้ระงับการนำเข้าข้าวในช่วงเดือนกันยายนถึงธันวาคม ก่อนจะกลับมาดำเนินการนำเข้าอีกครั้งในปี

อย่างไรก็ตาม กระทรวงเกษตร (DA) อยู่ระหว่างการหารือกับผู้นำเข้าข้าวภายในประเทศ เพื่อกำหนดปริมาณอุปทานจากต่างประเทศที่เหมาะสมในการเข้าสู่ตลาดภายในประเทศ เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบต่อราคาข้าวเปลือกของเกษตรกร ข้อมูลจากสำนักศุลกากร (Bureau of Customs: BOC) ระบุว่า ปริมาณข้าวนำเข้าเฉลี่ยในช่วงเดือนมกราคมถึงมีนาคมอยู่ที่ประมาณ 450,000 เมตริกตันต่อเดือน

ก่อนหน้านี้ กระทรวงเกษตร (DA) เปิดเผยว่า กำลังพิจารณามาตรการจำกัดปริมาณการนำเข้าข้าวรายเดือนอีกครั้งในช่วงเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม เพื่อสร้างสมดุลระหว่างปริมาณอุปทานและระดับราคาข้าวเปลือกหน้าฟาร์ม โดยมีเป้าหมายคือการป้องกันไม่ให้อายุราคาปรับตัวลดลงอย่างรุนแรง (price collapse) ขณะเดียวกันยังคงรักษาระดับอุปทานภายในประเทศให้เพียงพอ พร้อมทั้งตั้งเป้าราคาข้าวเปลือกหน้าฟาร์มที่ระดับ 22 เปโซต่อกิโลกรัม สำหรับช่วงฤดูเก็บเกี่ยวระหว่างเดือนกันยายนถึงพฤศจิกายน

สำนักงานสถิติแห่งฟิลิปปินส์ (Philippine Statistics Authority) รายงานว่า ณ วันที่ 1 เมษายน 2026 ปริมาณสต็อกข้าวรวมของประเทศ (the country's total rice stocks inventory) อยู่ที่ประมาณ 2.64 ล้านตัน เมตริก ซึ่งสะท้อนการเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน จากระดับ 2.34 ล้านตันเมตริก ในช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา

เมื่อพิจารณาแบบเดือนต่อเดือน (month-on-month) ปริมาณสต็อกข้าวเพิ่มขึ้นร้อยละ 40.7 จากระดับ 1.88 ล้านตันเมตริก ในเดือนก่อนหน้า

ในเดือนนี้ ปริมาณสต็อกข้าวเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบรายปี โดยมาจากภาคครัวเรือน (households) เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.8 ภาคการค้า (commercial sector) เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.7 (9.7 percent) และจากคลังขององค์การอาหารแห่งชาติ (National Food Authority: NFA depositories) เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.9

เมื่อเปรียบเทียบกับระดับสต็อกข้าวในเดือนมีนาคม 2026 พบว่า ปริมาณเพิ่มขึ้นจากภาคการค้า (commercial sector) ร้อยละ 59.5 และจากภาคครัวเรือน (households) ร้อยละ 52.3 ขณะที่สต็อกจากคลังขององค์การอาหารแห่งชาติ (NFA depositories) ปรับตัวลดลงร้อยละ 11.8

สำหรับโครงสร้างของสต็อกข้าวรวมในเดือนนี้ พบว่า ร้อยละ 52.4 มาจากภาคครัวเรือน ร้อยละ 34.1 มาจากภาคการค้า และร้อยละ 13.5 มาจากคลังขององค์การอาหารแห่งชาติ

สำนักข่าว Inquirer.net รายงานว่า กลุ่มเกษตรกรในประเทศฟิลิปปินส์ได้ออกมาเรียกร้องให้ภาครัฐดำเนินมาตรการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน ภายใต้ความกังวลว่าปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) ซึ่งอาจเกิดขึ้นในช่วงปลายปี 2026 จะส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตร โดยเตือนว่าภาวะแห้งแล้ง อุณหภูมิที่สูงผิดปกติ และความผันผวนของปริมาณฝน อาจทำให้ผลผลิตทางการเกษตรลดลงอย่างมีนัยสำคัญ และซ้ำเติมปัญหาความไม่มั่นคงทางอาหาร

กลุ่มเกษตรกรได้เสนอให้รัฐบาลจัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อการผลิตจำนวน 50,000 เปโซฟิลิปปินส์ (ประมาณ 817.6 ดอลลาร์สหรัฐ) ต่อเกษตรกรหนึ่งราย พร้อมทั้งเรียกร้องให้มีการลงทุนในระบบชลประทานเพิ่มเติม การสนับสนุนด้านเชื้อเพลิง และการจัดหาเมล็ดพันธุ์ที่ทนทานต่อสภาพภูมิอากาศโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย เพื่อปกป้องรายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกร

นอกจากนี้ กลุ่มเกษตรกรยังเตือนว่า หากไม่มีการดำเนินมาตรการที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ชุมชนเกษตรกรที่มีความเปราะบางอาจต้องเผชิญกับความสูญเสียในระดับเดียวกับวิกฤตเอลนีโญในอดีต โดยเฉพาะผลผลิตข้าวและพืชอาหารหลักอื่นๆ ที่มีความเสี่ยงสูง

ข้อเรียกร้องดังกล่าวเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ฟิลิปปินส์กำลังเผชิญกับระดับอุณหภูมิที่สูงเป็นอันตราย และความกังวลที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับภาวะแห้งแล้งยาวนาน ซึ่งอาจสร้างแรงกดดันต่อทั้งปริมาณอาหารภายในประเทศและรายได้ของประชากรในภาคชนบทอย่างมีนัยสำคัญ

สำนักงานสถิติแห่งชาติฟิลิปปินส์ (PSA) รายงานในวันที่ 5 พฤษภาคม 2569 ว่า ดัชนีราคาผู้บริโภค (CPI) ซึ่งเป็นมาตรวัดเงินเฟ้อที่สำคัญ พุ่งขึ้น 7.2% ในเดือนเมษายน เมื่อเทียบรายปี ซึ่งเป็นระดับสูงสุดนับตั้งแต่เดือนมี.ค. 2566 นับเป็นการตอกย้ำว่าเศรษฐกิจฟิลิปปินส์กำลังได้รับผลกระทบจากการพุ่งขึ้นของราคาน้ำมันอันเนื่องมาจากสงครามในตะวันออกกลาง

ทั้งนี้ เงินเฟ้อเดือนเมษายน อยู่ในระดับสูงกว่าที่นักวิเคราะห์คาดการณ์ไว้ที่ 5.5% และสูงกว่ากรอบคาดการณ์ของธนาคารกลางฟิลิปปินส์ (BSP) ที่ระดับ 5.6-6.4%

รายงานของ PSA ระบุว่า เงินเฟ้อที่เกิดจากราคาอาหารพุ่งขึ้นแตะระดับ 6.1% ในเดือนเมษายน จากระดับ 2.7% ในเดือนก่อนหน้า โดยราคาข้าวพุ่งขึ้น 13.7% ในเดือนเมษายน จากระดับ 3.5% ในเดือนมี.ค.

ส่วนต้นทุนด้านการขนส่งพุ่งสูงขึ้น 21.4% ในเดือนเมษายน จากระดับ 9.9% ในเดือนก่อนหน้า ขณะที่ต้นทุนที่อยู่อาศัย น้ำประปา ไฟฟ้า ก๊าซ และเชื้อเพลิงอื่นๆ เพิ่มขึ้น 8.2% ในเดือนเมษายน หลังจากเพิ่มขึ้น 4.7% ในเดือนก่อนหน้า

สำหรับในช่วง 4 เดือนแรกของปีนี้ ตัวเลขเงินเฟ้อเฉลี่ยของฟิลิปปินส์อยู่ที่ 3.9% ซึ่งต่ำกว่ากรอบเป้าหมายที่รัฐบาลกำหนดไว้ที่ 2%-4%

ที่มา Oryza.com และสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงมะนิลา

อินโดนีเซีย

สำนักข่าวรอยเตอร์ (Reuters) รายงานว่า ผลผลิตข้าวของอินโดนีเซียช่วงเดือนมกราคมถึงมิถุนายนคาดว่าจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.26 เมื่อเทียบกับปีก่อน ขณะที่ มีการคาดการณ์ว่าอินโดนีเซียจะเผชิญกับฤดูแล้งที่ยาวนานและรุนแรงมากขึ้นในปีนี้อันเป็นผลจากปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) ซึ่งเริ่มขึ้นตั้งแต่เดือนเมษายน

สำนักงานสถิติของอินโดนีเซีย (Indonesia's statistics bureau) เปิดเผยเมื่อวันจันทร์ที่ 4 พฤษภาคม 2569 ว่า ผลผลิตข้าวของอินโดนีเซียในช่วงเดือนมกราคมถึงมิถุนายน (January-June period) คาดว่าจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.26 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน (year-on-year) สู่ระดับ 19.31 ล้านตัน

ทั้งนี้ ในช่วงเดือนเมษายนถึงมิถุนายน (April-June period) ผลผลิตข้าวของอินโดนีเซียคาดว่าจะอยู่ที่ 9.61 ล้านตัน ลดลงร้อยละ 8.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน

อินโดนีเซียยังคงคาดการณ์ว่าจะเผชิญกับฤดูแล้งที่ยาวนานและมีความรุนแรงมากขึ้นในปี นี้ เนื่องจากอิทธิพลของปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) ซึ่งเริ่มต้นขึ้นตั้งแต่เดือนเมษายนนี้

ในระยะถัดไป แนวโน้มการผลิตยังเผชิญความเสี่ยงด้านขาด จากความเป็นไปได้ของฤดูแล้งที่ยาวนาน และรุนแรงมากขึ้น อันมีความเชื่อมโยงกับปรากฏการณ์ เอลนีโญ (El Niño) ซึ่งเริ่มขึ้นในเดือนเมษายน นอกจากนี้ การประมาณการในปัจจุบันยังมีได้รวมถึงผลกระทบที่อาจเกิดจากศัตรูพืชหรือการระบาดของแมลง ซึ่งยิ่งเพิ่มความไม่แน่นอนต่อแนวโน้มผลผลิตข้าวของอินโดนีเซียในระยะข้างหน้า

ที่มา Oryza.com

มาเลเซีย

สำนักข่าวรอยเตอร์ (Reuters) รายงานว่า นายกรัฐมนตรีมาเลเซีย (Malaysian Prime Minister) ได้ประกาศเมื่อวันอังคารที่ 5 พฤษภาคม 2569 ถึงการจัดสรรงบประมาณของภาครัฐจำนวน 48 ล้านริงกิต (million ringgit) หรือประมาณ 12 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อสนับสนุนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว (paddy farmers) ที่กำลังเผชิญกับต้นทุนเชื้อเพลิงที่ปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตามรายงานของ

ความช่วยเหลือทางการเงินดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาแรงกดดันด้านต้นทุนการผลิต (production pressures) และรักษาความต่อเนื่องของการเพาะปลูกข้าว ท่ามกลางภาระค่าใช้จ่ายด้านปัจจัยการผลิต (input expenses) ที่เพิ่มสูงขึ้น

นอกเหนือจากมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรแล้ว นายกรัฐมนตรีมาเลเซีย ยังได้เรียกร้องให้หน่วยงานท้องถิ่น เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนภาครัฐกิจ โดยการปรับลดค่าเช่า (rental costs) เพื่อช่วยบรรเทาภาระต้นทุนในการดำเนินงาน

ข้อเรียกร้องดังกล่าวมีขึ้นในช่วงเวลาที่ภาครัฐกิจในหลากหลายอุตสาหกรรมกำลังเผชิญกับต้นทุนการดำเนินงาน (operating expenses) ที่เพิ่มสูงขึ้น โดยรัฐบาลมุ่งหวังที่จะลดแรงกดดันทางเศรษฐกิจ (economic strain) ทั้งต่อภาคการเกษตรและภาครัฐกิจโดยรวมอย่างรอบด้าน

รัฐบาลมาเลเซียเปิดเผยว่า สถานการณ์อุปทานอาหารภายในประเทศยังคงมีเสถียรภาพในปัจจุบัน โดยระดับสต็อกข้าวสำรองแห่งชาติได้เพิ่มขึ้นสู่ 300,000 ตัน ขณะที่ภาครัฐดำเนินมาตรการเชิงรุกเพื่อปกป้องผู้บริโภคจากแรงกดดันด้านอุปทานอาหารในตลาดโลกที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

นาย Mohamad Sabu (Mohamad Sabu) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและความมั่นคงอาหาร (Agriculture and Food Security Minister) ของมาเลเซีย ระบุว่า การผลิตไก่และไข่ภายในประเทศกำลังเข้าใกล้ระดับพึ่งพาตนเองได้ (self-sufficiency) อย่างไรก็ตาม ทางการยังคงติดตามความเสี่ยงจากต้นทุนวัตถุดิบนำเข้า อาทิ อาหารสัตว์ ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง และราคาปุ๋ยที่มีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น

รัฐบาลประเมินว่า ผลกระทบจากวิกฤตอุปทานอาหารโลกจะเริ่มปรากฏชัดเจนมากขึ้นในช่วง 3-6 เดือน ข้างหน้า โดยเฉพาะผ่านต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น เช่น ปุ๋ย อาหารสัตว์ และเชื้อเพลิง ซึ่งอาจส่งผลให้ราคาสินค้าอาหารปรับเพิ่มขึ้นในระดับหนึ่ง และเพื่อบรรเทาความเสี่ยงดังกล่าว มาเลเซียได้ดำเนินมาตรการหลายประการ ได้แก่

- การเพิ่มปริมาณสำรองข้าวของประเทศ
- การเปิดพื้นที่นาข้าวใหม่
- การพัฒนาและยกระดับระบบชลประทาน

- การส่งเสริมการผลิตข้าวโพดภายในประเทศ
- การสนับสนุนเกษตรกร ผู้เลี้ยงปศุสัตว์ และชาวประมง

กระทรวงเกษตรของสหรัฐอเมริกา (USDA) ได้เผยแพร่ข้อมูลล่าสุดเกี่ยวกับสถานะการผลิตข้าวในประเทศมาเลเซีย สำหรับปีการผลิต 2026/27 โดยมีประเด็นสำคัญดังนี้:

การผลิตข้าว: การผลิตข้าวในปีการผลิต 2026/27 ของมาเลเซียคาดว่าจะเพิ่มขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไปเป็น 1.64 ล้านตัน ซึ่งการเพิ่มขึ้นนี้จะได้รับการสนับสนุนจากการปรับปรุงผลผลิตที่มาจาก การนำเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพดีขึ้นมาใช้ การบริหารจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพ และแนวทางการเกษตรที่ทันสมัย

อย่างไรก็ตาม ปัญหาทางโครงสร้าง เช่น การจำกัดที่ดิน การขาดแคลนแรงงาน และความไม่เพียงพอในการจัดการระบบชลประทาน ยังคงเป็นอุปสรรคที่จำกัดการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ซึ่งทำให้การเติบโตของผลผลิตยังคงเป็นการเติบโตแบบค่อยเป็นค่อยไปมากกว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ

การบริโภคข้าว: การบริโภคข้าวในมาเลเซียคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น 3.12 ล้านตัน โดยได้รับแรงผลักดันจากการเติบโตของประชากรและความสำคัญของข้าวในอาหารประจำวันของประชาชนในมาเลเซีย แม้ว่าความต้องการข้าวโดยรวมจะยังคงอยู่ในระดับที่คงที่ แต่การบริโภคข้าวต่อหัวกลับมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย เนื่องจากการที่ผู้บริโภคหันไปบริโภคอาหารทางเลือกอื่นๆ เช่น ผลิตภัณฑ์จากแป้งสาลี รัฐบาลมีการควบคุมราคาข้าวและการให้เงินอุดหนุน ซึ่งช่วยให้ข้าวยังคงมีราคาที่สามารถเข้าถึงได้และมีการบริโภคอย่างสม่ำเสมอในทั้งภาคครัวเรือนและภาคบริการอาหาร

การนำเข้าข้าว: เนื่องจากช่องว่างระหว่างการผลิตและการบริโภค มาเลเซียยังคงพึ่งพาการนำเข้าข้าวเป็นอย่างมาก ซึ่งคาดว่าจะคงที่ที่ 1.6 ล้านตัน คิดเป็นประมาณ 40% ของการบริโภคในประเทศ การนำเข้าจะได้รับการจัดการโดยหน่วยงาน BERNAS (National Rice and Rice-Based Product Sdn Bhd) ซึ่งเป็นผู้นำเข้าข้าวรายเดียวที่ได้รับอนุญาตในประเทศ โดยมีแหล่งนำเข้าหลักจากเวียดนาม ไทย อินเดียน และปากีสถาน ซึ่งขึ้นอยู่กับการแข่งขันด้านราคาและความชอบของผู้บริโภคในประเทศ

การควบคุมราคา: ราคาข้าวในมาเลเซียได้รับการควบคุมอย่างเข้มงวดผ่านการแทรกแซงจากรัฐบาล รวมถึงการตั้งราคาเพดานสำหรับข้าวท้องถิ่นและโปรแกรมเงินอุดหนุนที่ช่วยให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงได้ รัฐบาลยังสนับสนุนเกษตรกรด้วยราคาข้าวเปลือกขั้นต่ำที่รับประกันและเงินอุดหนุนต่างๆ ซึ่งช่วยให้การผลิตข้าวในประเทศยังคงมีเสถียรภาพแม้จะเผชิญกับต้นทุนที่สูงขึ้นและอุปสรรคทางโครงสร้าง

นโยบายข้าวของมาเลเซีย: กรอบนโยบายการผลิตข้าวของมาเลเซียมีการควบคุมที่มีศูนย์กลาง โดยหน่วยงาน BERNAS มีบทบาทสำคัญในการควบคุมการนำเข้า การจัดการสต็อก และการรักษาเสถียรภาพของตลาด การสนับสนุนจากรัฐบาลที่กว้างขวางรวมถึงการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านการชลประทาน ระบบเมล็ดพันธุ์ และแรงจูงใจในการผลิต ซึ่งทั้งหมดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อประกันความมั่นคงทางอาหารและเสถียรภาพของรายได้เกษตรกรมากกว่าจะมุ่งเน้นการขยายผลผลิตอย่างมีนัยสำคัญ

สต็อกข้าว: สต็อกข้าวในปลายปีการผลิต 2026/27 คาดว่าจะอยู่ที่ 211,000 ตัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากการผลิตภายในประเทศที่เพิ่มขึ้นและการนำเข้าที่คงที่ ซึ่งช่วยชดเชยการเติบโตของการบริโภค สต็อกดังกล่าวได้รับการจัดการอย่างมีกลยุทธ์เพื่อเป็นบัฟเฟอร์ในการรับมือกับความไม่แน่นอนของอุปทานและความผันผวนของราคา เพื่อประกันการมีข้าวที่เสถียรและเชื่อถือได้ในตลาดภายในประเทศ

ที่มา *Oryza.com*

ญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นกำลังเผชิญกับระลอกใหม่ของการปรับขึ้นราคาสินค้าอาหารและเครื่องดื่มในช่วงฤดูร้อนนี้ อันเป็นผลจากความปั่นป่วนด้านห่วงโซ่อุปทานที่เชื่อมโยงกับสงครามในตะวันออกกลาง (Middle East war) ซึ่งได้สร้างแรงกดดันต่อการจัดหา naphtha วัตถุดิบปิโตรเคมีสำคัญที่ใช้ในการผลิตบรรจุภัณฑ์พลาสติกสำหรับอาหาร โดยข้อมูลจากเทย์โกะกุ ดาต้าแบงก์ (Teikoku Databank) ระบุว่า การขาดแคลนและต้นทุนที่เพิ่มขึ้นของโพลิโพรพิลีน (polypropylene) และโพลิเอทิลีน (polyethylene) กำลังกดดันผู้ผลิตอาหารรายย่อยและขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลให้ผู้ประกอบการจำเป็นต้องเตรียมปรับขึ้นราคาสินค้าอย่างต่อเนื่องไปอย่างน้อยจนถึงเดือนกันยายน

ความหยุดชะงักของการขนส่งพลังงานผ่านช่องแคบฮอร์มุซ (Strait of Hormuz) ที่ยืดเยื้อ ได้ส่งผลให้ปริมาณผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมในภูมิภาคเอเชียต้งตัวมากขึ้น และสะท้อนให้เห็นถึงการพึ่งพาการนำเข้าเชื้อเพลิงและวัตถุดิบปิโตรเคมีของประเทศญี่ปุ่น (Japan) ในระดับสูง นอกเหนือจากภาคการผลิตอาหารแล้ว การขาดแคลนดังกล่าวยังส่งผลกระทบต่อภาคส่วนอื่น ๆ อาทิ อุตสาหกรรมอุปกรณ์ทางการแพทย์ (medical equipment) และห่วงโซ่อุปทานภาคการผลิตโดยรวม

ในด้านโครงสร้างสินค้า กลุ่มผลิตภัณฑ์ขนมหวาน (confectionery) รวมถึงช็อกโกแลต (chocolate) คาดว่าจะได้รับผลกระทบรุนแรงที่สุดจากการเพิ่มขึ้นของต้นทุนทั้งในส่วนของวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์ ทั้งนี้ แรงกดดันดังกล่าวเกิดขึ้นท่ามกลางแนวโน้มเงินเฟ้อของญี่ปุ่นที่ยังคงอยู่ในระดับสูง โดยดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน (core consumer prices) ปรับเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.8 เมื่อเทียบรายปีในเดือนมีนาคม และอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานยังคงอยู่เหนือเป้าหมายร้อยละ 2 ของธนาคารกลางญี่ปุ่น (Bank of Japan) ซึ่งก่อให้เกิดความกังวลว่าแรงกดดันด้านต้นทุนที่ขับเคลื่อนโดยห่วงโซ่อุปทานอาจยิ่งซ้ำเติมภาวะค่าครองชีพของภาคครัวเรือนในระยะต่อไป

ที่มา *Oryza.com*

จีน

ตามรายงานของ S&P Global ความกังวลของจีน (China) เกี่ยวกับการปนเปื้อนของสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม (genetically modified organisms: GMO) ในข้าวอินเดีย ได้ส่งผลให้กระแสการค้าข้าวเกิดความปั่นป่วนและสร้างความไม่แน่นอนต่อผู้ส่งออก

หน่วยงานศุลกากรของจีน ได้ปฏิเสธการรับสินค้าข้าวจากอินเดียหลายรายการในเดือนมีนาคม 2026 โดยให้เหตุผลว่าพบการปนเปื้อนของ GMO (GMO traces) แม้ว่าประเทศอินเดียจะไม่ได้อนุญาตให้มีการปลูกข้าวดัดแปลงพันธุกรรมเชิงพาณิชย์ก็ตาม

ประเด็นดังกล่าวได้เพิ่มความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามมาตรฐาน (compliance risks) ให้แก่ผู้ส่งออกอินเดีย และกระตุ้นให้เกิดข้อเรียกร้องต่อการยกระดับระบบการรับรองสินค้า รวมถึงการสื่อสารเชิงนโยบายระหว่างรัฐต่อรัฐที่มีความชัดเจนมากขึ้น

แม้ว่าจีนจะเป็นตลาดส่งออกที่มีขนาดค่อนข้างเล็ก เมื่อเทียบกับตลาดหลักของอินเดีย เช่น แอฟริกาตะวันตก (West Africa) และตะวันออกกลาง (Middle East) แต่ข้อพิพาทดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้ซื้อ และเพิ่มความซับซ้อนในการดำเนินงานของผู้ส่งออก

ในระยะสั้น ความต้องการบางส่วนได้ถูกเบี่ยงไปยังปากีสถาน (Pakistan) โดยเฉพาะในกลุ่มข้าวหัก อย่างไรก็ตาม ศักยภาพของปากีสถานในการใช้ประโยชน์จากสถานการณ์ดังกล่าวยังคงมีข้อจำกัด เนื่องจากข้อจำกัดด้านอุปทาน และช่วงเวลาของฤดูเก็บเกี่ยวรอบถัดไป ซึ่งคาดว่าจะเกิดขึ้นราวเดือนกันยายน

นอกจากนี้ อินเดียยังคงมีความได้เปรียบเชิงแข่งขันอย่างแข็งแกร่ง ทั้งในด้านราคาที่ต่ำกว่า และปริมาณการส่งออกที่สูงกว่า ส่งผลให้ปากีสถานยังไม่สามารถขยายส่วนแบ่งตลาดได้อย่างมีนัยสำคัญ

โดยรวมแล้ว แม้ว่าข้อพิพาทเกี่ยวกับ GMO จะสร้างความผันผวนในระยะสั้น และเปิดโอกาสบางส่วนให้กับผู้ส่งออกรายอื่น แต่คาดว่าตำแหน่งความเป็นผู้นำของอินเดียในตลาดข้าวโลก จะยังคงอยู่ต่อไป เว้นแต่ประเด็นดังกล่าวจะทวีความรุนแรงหรือยืดเยื้อในระยะยาว

ที่มา *Oryza.com*

อินเดีย

ในสัปดาห์ที่ผ่านมา ราคาส่งออกข้าวของอินเดียปรับตัวลดลงอันเป็นผลมาจากอุปสงค์ที่อ่อนแอ ประกอบกับค่าเงินรูปีอินเดีย (Indian rupee) อ่อนค่าลงแตะระดับต่ำสุดเป็นประวัติการณ์ ขณะเดียวกันประเทศเพื่อนบ้านอย่างบังกลาเทศ (Bangladesh) กำลังเผชิญความเสี่ยงจากอุทกภัยที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งอาจกระทบต่อผลผลิตข้าวฤดูร้อน

ทั้งนี้ ราคาข้าวหนึ่ง 5% (5% broken parboiled rice) ของอินเดียเสนอขายอยู่ที่ 337-344 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ลดลงจากสัปดาห์ก่อนที่ระดับ 344-350 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ขณะที่ข้าวขาว 5% (5% broken white rice) มีราคาอยู่ที่ 336-340 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน

ผู้ค้ารายหนึ่งในเมืองโคลกาตา (Kolkata) ให้ความเห็นว่า อุปสงค์จากประเทศในทวีปแอฟริกายังคงอ่อนแอ เนื่องจากอัตราค่าระวางขนส่งที่อยู่ในระดับสูง ผู้ส่งออกอินเดียจึงปรับลดราคา โดยคำนึงถึงการอ่อนค่าของเงินรูปี เพื่อจูงใจผู้ซื้อ

ค่าเงินรูปีอินเดียอ่อนค่าลงแตะระดับต่ำสุดเป็นประวัติการณ์ที่ 95.33 รูปีต่อดอลลาร์สหรัฐในวันพฤหัสบดีที่ 30 เมษายน 2569 ซึ่งส่งผลให้ผลตอบแทนของผู้ค้าจากการจำหน่ายสินค้าในตลาดต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้น

ในขณะเดียวกัน ฝนตกหนักก่อนฤดูมรสุม (pre-monsoon) และปริมาณน้ำไหลจากพื้นที่ต้นน้ำของอินเดียที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ระดับน้ำในแม่น้ำท่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือของบังกลาเทศเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลให้ความเสี่ยงของการเกิดน้ำท่วมระลอกใหม่เพิ่มขึ้น ในช่วงเวลาสำคัญของการเก็บเกี่ยวข้าวฤดูร้อน

ภัยคุกคามดังกล่าวเกิดขึ้นในช่วงที่บังกลาเทศกำลังเผชิญกับราคาข้าวที่ปรับตัวสูงขึ้น ซึ่งยิ่งซ้ำเติมความกังวลด้านความมั่นคงทางอาหารของประชากรหลายล้านคน

สำนักข่าว BigMint Bureau ระบุว่า การส่งออกข้าวขาวที่ไม่ใช่บาสมาติ (non-basmati rice) ของอินเดีย สะท้อนถึงปริมาณรอกการดำเนินการ มากกว่าการส่งมอบที่เสร็จสมบูรณ์

- ปริมาณในระบบส่งออกข้าวขาวที่ไม่ใช่บาสมาติอยู่ที่ 0.69 ล้านตัน
- ตลาดแอฟริกาตะวันตกยังคงเป็นแรงขับเคลื่อนหลักของกระแสการค้า

การส่งออกข้าวขาวที่ไม่ใช่บาสมาติของอินเดีย มีปริมาณโดยประมาณ 689,338 ตัน โดยยังคงมีสัดส่วนสำคัญที่อยู่ในสถานะ “รอเทียบท่าเรือ (berth)”, “อยู่ในพื้นที่จอดเรือ (anchorage)” และ “คาดว่าจะส่งออก (expected)” ซึ่งสะท้อนว่าปริมาณดังกล่าวยังอยู่ในขั้นตอนรอกการดำเนินการมากกว่าการส่งออกที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว

สถานะท่อส่งออกสะท้อนความล่าช้าในการดำเนินการ

ข้อมูลระบุว่า สัดส่วนสำคัญของปริมาณยังไม่ถูกดำเนินการจริง (pending execution) โดย:

- ปริมาณอยู่ในเขตจอดเรือ (anchorage) 340,269 ตัน (49%)
- ปริมาณคาดว่าจะส่งออก (expected shipments) 150,000 ตัน (22%)
- ปริมาณที่ส่งออกแล้ว (shipped) 144,000 ตัน (21%)
- ปริมาณรอเทียบท่า (berth) 55,069 ตัน (8%)

โดยรวมแล้วประมาณ 71% ของปริมาณทั้งหมดในท่อส่งออกยังไม่ถูกดำเนินการ ซึ่งสะท้อนว่าการไหลของการส่งออกจริงจะขึ้นอยู่กับ การเคลื่อนย้ายเรือ ความแออัดของท่าเรือ และตารางการไหลสินค้าในช่วงสัปดาห์ถัดไป

แอฟริกาตะวันตกยังคงเป็นแรงขับเคลื่อนหลักของการส่งออก

ตลาดแอฟริกาตะวันตกยังคงครองสัดส่วนสำคัญของกระแสการส่งออก โดย:

- โตโก (โตโก) 92,000 ตัน
- กินี (กินี) 69,300 ตัน
- เบนิน (เบนิน) 67,785 ตัน
- เซียร์ราลีโอน (เซียร์ราลีโอน) 58,285 ตัน
- ไลบีเรีย (ไลบีเรีย) 52,400 ตัน
- ไอวอรีโคสต์ (ไอวอรีโคสต์) 44,500 ตัน

โครงสร้างสินค้ายังคงเน้นเอียงไปที่ข้าวหนึ่ง 5% (5% broken parboiled rice) ซึ่งเป็นสินค้าที่ได้รับความนิยมในตลาดที่อ่อนไหวต่อราคา

การกระจายตัวของตลาดในภูมิภาคอื่น

นอกเหนือจากแอฟริกา:

- บังกลาเทศ (บังกลาเทศ) มีปริมาณ 59,738 ตัน โดยมีทั้งข้าว Swarna 5% และข้าวหนึ่ง
- โซมาเลีย 19,430 ตัน และโมซัมบิก 18,000 ตัน เน้นการนำเข้าข้าวบรรจุกระสอบเพื่อการบริโภคใน

ตลาดค้าปลีก

- หมวดอื่นๆ (Others) สูงถึง 207,900 ตัน ซึ่งสะท้อนการกระจายตัวไปยังประเทศปลายทางขนาดเล็กจำนวนมาก โดยยังมีสัดส่วนสำคัญที่อยู่ในสถานะรอการขนส่ง

พลวัตท่าเรือและโครงสร้างโลจิสติกส์

- ท่าเรือ กากินาดา (Kakinada) เป็นศูนย์กลางหลักของการส่งออกไปยังแอฟริกาตะวันตก
- ท่าเรือ กันดลา (Kandla) รองรับความต้องการจากแอฟริกาตะวันออก
- ท่าเรือฝั่งตะวันออก ได้แก่ โกลกาตา (Kolkata), ธรรมรา (Dhamra) และฮัลเดีย (Haldia) รองรับตลาดใกล้เคียงอย่างบังกลาเทศ

ผู้ส่งออกรายสำคัญ

ผู้ประกอบการหลักในระบบส่งออก ได้แก่

- Olam Agri
- Reliance Retail

- ITC
- Sucden
- Shree Ram Foods
- Bebo International

ซึ่งสะท้อนโครงสร้างการมีส่วนร่วมที่กว้างของภาคเอกชนในห่วงโซ่อุปทานการส่งออกข้าว

แนวโน้ม (Outlook)

ภาพรวมของท่อส่งออกในปัจจุบันสะท้อนความชัดเจนของปริมาณในระบบ (pipeline visibility) แต่ยังไม่แสดงถึงโมเมนตัมการส่งออกจริง โดยการดำเนินการยังขึ้นอยู่กับ การเคลื่อนย้ายสินค้าคงค้าง การบริหารท่าเรือ และประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์

ในระยะสั้น ความเร็วของการส่งออกจะถูกกำหนดโดยความสามารถในการเคลียร์เรือและประสิทธิภาพของระบบขนถ่ายสินค้า ขณะที่อุปสงค์จากแอฟริกาตะวันตกยังคงเป็นแรงสนับสนุนหลัก

อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาการดำเนินการอาจได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบการนำเข้าในบางประเทศแอฟริกา เช่น เบนิน (Benin) และบูร์กินาฟาโซ (Burkina Faso) ซึ่งอาจมีการควบคุมเข้มงวดขึ้น และส่งผลให้การเคลื่อนย้ายสินค้าเกิดความล่าช้าในบางช่วงเวลา

สำนักข่าว AGRI BUSINESS รายงานว่า หน่วยงานส่งเสริมการส่งออกสินค้าเกษตรของอินเดียกำลังเตรียมดำเนินการทางการทูตเชิงพาณิชย์ต่อกรณีข้อพิพาทด้านมาตรฐานสินค้าเกษตรกับจีน โดยอาศัยเอกสารชี้แจงจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อยืนยันสถานะของข้าวอินเดียว่าไม่เกี่ยวข้องกับการดัดแปลงพันธุกรรม

หน่วยงานส่งเสริมการส่งออกผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและอาหารแปรรูป (Agricultural and Processed Food Products Export Development Authority: APEDA) ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักด้านการส่งเสริมการส่งออกสินค้าเกษตรของอินเดีย ได้รับหนังสือชี้แจงอย่างเป็นทางการจากกระทรวงสิ่งแวดล้อม ป่าไม้ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Ministry of Environment, Forest and Climate Change) และสภาวิจัยการเกษตรแห่งอินเดีย (Indian Council of Agricultural Research: ICAR) โดยยืนยันว่า อินเดียไม่อนุญาตให้มีการเพาะปลูกข้าวดัดแปลงพันธุกรรม (Genetically Modified Rice: GM Rice) ส่งผลให้การส่งออกข้าวของประเทศปราศจากความเสี่ยงจากสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม (GMO)

การได้รับหนังสือยืนยันดังกล่าวมีนัยสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ เนื่องจาก APEDA อยู่ระหว่างการเตรียมดำเนินการโต้แย้งต่อการตัดสินใจของทางการจีน ซึ่งได้ปฏิเสธการนำเข้าข้าวจากอินเดียบางส่วน โดยอ้างเหตุผลว่ามีการปนเปื้อนของสารพันธุกรรมดัดแปลง

ทั้งนี้ APEDA ได้รวบรวมเอกสารจากหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับพืช GMO เพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบการเจรจาและชี้แจงต่อฝ่ายจีน

ในบันทึกข้อความราชการ (Office Memorandum) ที่ออกโดยหน่วยงานความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosafety Division) ภายใต้กระทรวงสิ่งแวดล้อม ป่าไม้ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ลงวันที่ 28 เมษายน ได้ระบุว่าคณะกรรมการประเมินวิศวกรรมพันธุกรรม (Genetic Engineering Appraisal Committee: GEAC) ซึ่งเป็นหน่วยงานกำกับดูแลด้านพืชดัดแปลงพันธุกรรมของอินเดีย ยังไม่ได้ให้การอนุมัติข้าวดัดแปลงพันธุกรรมชนิดใดสำหรับการเพาะปลูกในประเทศ

การชี้แจงดังกล่าวมีขึ้นภายหลังจากที่ APEDA ได้มีหนังสือสอบถามไปยังกระทรวงฯ เมื่อวันที่ 10 เมษายน เพื่อขอความชัดเจนในประเด็นดังกล่าว อันเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการหารือและยกระดับประเด็นกับทางการจีนต่อไป

อินเดียกำลังใช้กลไกทางสถาบันและข้อมูลเชิงวิทยาศาสตร์จากหน่วยงานรัฐ เพื่อยืนยันมาตรฐานความปลอดภัยของสินค้าเกษตร และปกป้องความน่าเชื่อถือของข้าวอินเดียในตลาดระหว่างประเทศ ท่ามกลางความเข้มงวดด้านมาตรการสุขอนามัยและความปลอดภัยทางชีวภาพที่เพิ่มสูงขึ้นในเวทีการค้าโลก

สำนักข่าว The Economic Times รายงานว่าอินเดียได้ประกาศใช้ “ข้อยกเว้นสันติภาพ” (peace clause) ขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization) เป็นปีที่ 7 ติดต่อกัน (สำหรับปีงบประมาณ 2568 / ปีการตลาด 2024–2025) ภายหลังจากที่ระดับเงินอุดหนุนข้าวให้แก่เกษตรกรของประเทศยังคงเกินเพดานขั้นต่ำ (de minimis) ที่กำหนดไว้ร้อยละ 10 สำหรับประเทศกำลังพัฒนา

มาตรการดังกล่าวเปิดทางให้อินเดีย สามารถดำเนินนโยบายการกักเก็บสต็อกอาหารภาครัฐ (public stockholding) และโครงการจัดซื้อข้าวภายใต้ระบบราคาประกันขั้นต่ำ (Minimum Support Price: MSP) ได้อย่างต่อเนื่อง โดยไม่ต้องเผชิญกับข้อพิพาททางกฎหมายจากประเทศสมาชิกอื่นขององค์การการค้าโลก トラบเท่าที่มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใสตามเงื่อนไขที่กำหนด

การตัดสินใจดังกล่าวสะท้อนถึงการพึ่งพานโยบายจัดซื้อข้าวของอินเดียอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนความมั่นคงทางอาหาร รายได้ของเกษตรกร และการดำเนินงานของระบบกระจายอาหารสาธารณะ (Public Distribution System: PDS) แม้ว่าจะเผชิญแรงกดดันจากประชาคมระหว่างประเทศที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับระดับเงินอุดหนุน ทั้งนี้ India ให้เหตุผลว่า วิธีการคำนวณเงินอุดหนุนขององค์การการค้าโลก มีความบิดเบือน เนื่องจากยังคงใช้ราคาฐานอ้างอิงในช่วงปี 1986–1988 ซึ่งล้าสมัยและส่งผลกระทบต่อระดับเงินอุดหนุนที่คำนวณได้สูงเกินความเป็นจริง

สำหรับตลาดข้าวโลก การดำเนินการดังกล่าวสะท้อนว่าอินเดีย ยังไม่มีแนวโน้มจะถอยออกจากนโยบายจัดซื้อข้าวภายใต้ระบบ MSP ในระยะสั้น ซึ่งช่วยสนับสนุนการผลิตข้าวภายในประเทศและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่เกษตรกร ขณะเดียวกันยังคงจุดประกายการถกเถียงในระดับพหุภาคีเกี่ยวกับการปฏิรูปกฎเกณฑ์เงินอุดหนุนภาคเกษตรขององค์การการค้าโลก และการผลักดันแนวทางแก้ไขสำหรับนโยบายการกักเก็บสต็อกอาหารภาครัฐในอนาคต

รายงานขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (the UN’s Food and Agriculture Organization (FAO)) และองค์การอุตุนิยมวิทยาโลก (the World Meteorological Organization (WMO)) ระบุว่า คลื่นความร้อนมีแนวโน้มจะกลายเป็นภัยคุกคามสำคัญต่อแรงงานภาคเกษตรและการผลิตข้าวของอินเดีย โดยความเสี่ยงจากเหตุการณ์ความร้อนจัดในอนาคตจะกระจุกตัวอย่างรุนแรงในพื้นที่เกษตรกรรมที่มีความหนาแน่นของประชากรสูง บริเวณลุ่มน้ำคงคา (Ganges River) และลุ่มน้ำสินธุ (Indus River)

รายงานดังกล่าวเผยแพร่ในวันคุ้มครองโลก (World Earth Day) โดยได้วิเคราะห์ผลกระทบของความร้อนจัดต่อผลผลิตข้าวและสินค้าเกษตรอื่นๆ ในประเทศอินเดีย

นอกจากนี้ รายงานยังอ้างอิงเหตุการณ์คลื่นความร้อนรุนแรงในปี 2565 (2022) ในอินเดีย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การเพิ่มขึ้นอย่างผิดปกติของอุณหภูมิสูงสุดและต่ำสุดในช่วงเวลาดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อพืชผล ไม้ผล ผัก ปศุสัตว์ และสัตว์ปีก ในมากกว่าหนึ่งในสามของรัฐและดินแดนสหภาพ (Union Territories) ได้แก่ รัฐปัญจาบ (Punjab) รัฐหaryana (Haryana) รัฐราชสถาน (Rajasthan) รัฐจัมมูและแคชเมียร์ (Jammu and Kashmir) รัฐทิ

มาจัลประเทศ (Himachal Pradesh) รัฐอุตตรประเทศ (Uttar Pradesh) รัฐมัธยมประเทศ (Madhya Pradesh) รัฐพิหาร (Bihar) และรัฐมหาราษฏระ (Maharashtra)

รายงานระบุว่า ปีดังกล่าวจะถูกจดจำในฐานะกรณีศึกษาสำคัญของผลกระทบร่วมกันระหว่างอุณหภูมิที่สูงขึ้นและปริมาณฝนที่ลดลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบการผลิตทางการเกษตรทั่วทั้งอินเดีย โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือและภาคกลาง ทั้งนี้ รายงานฉบับดังกล่าวเผยแพร่ในช่วงที่มีการคาดการณ์ว่าปริมาณฝนในฤดูมรสุมระยะเวลา 4 เดือน (มิถุนายน-กันยายน) ของปีนี้จะอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าปกติ

องค์การอุตุนิยมวิทยาโลก ให้คำนิยามคลื่นความร้อน (heatwaves) ว่าเป็นช่วงเวลาที่ยาวนานของสภาพอากาศที่ร้อนผิดปกติ ซึ่งอาจกินเวลาดั้งแต่หลายวันจนถึงหลายเดือน โดยทั้งอุณหภูมิในช่วงกลางวันและกลางคืนสูงกว่าค่าเฉลี่ยปกติของภูมิภาค

รายงานยังชี้ให้เห็นว่า ความถี่ ความรุนแรง และระยะเวลาของเหตุการณ์ความร้อนจัดทั่วโลกได้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในช่วงครึ่งศตวรรษที่ผ่านมา และความเสี่ยงต่อระบบเกษตรอาหาร (agrifood systems) และระบบนิเวศมีแนวโน้มจะเพิ่มสูงขึ้นต่อไปในอนาคต

นาง เซเลสตี ซาอูล (Celeste Saulo) เลขาธิการ องค์การอุตุนิยมวิทยาโลก กล่าวว่า ความร้อนจัดกำลังกำหนดเงื่อนไขการดำเนินงานของระบบเกษตรอาหารมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่ได้เป็นเพียงภัยพิบัติทางภูมิอากาศแบบแยกส่วน แต่ยังเป็นปัจจัยเสี่ยงที่ทวีความรุนแรง ซึ่งขยายจุดอ่อนที่มีอยู่ในระบบเกษตรกรรม เธอยังเน้นย้ำว่าระบบเตือนภัยล่วงหน้าและบริการด้านภูมิอากาศ เช่น การคาดการณ์ตามฤดูกาล มีความสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยให้ภาคเกษตรสามารถปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกเหนือจากผลกระทบต่อพืชผลทางการเกษตร รายงานยังระบุถึงผลกระทบของความร้อนจัดต่อปศุสัตว์ ประมง โคนม และการผลิตสัตว์ปีก

ทั้งนี้ รายงานยังเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมและการดำเนินการปรับตัว อาทิ การปรับปรุงพันธุ์พืชให้เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศใหม่ การปรับเปลี่ยนชนิดพืช การกำหนดช่วงเวลาการเพาะปลูกที่เหมาะสม และการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการทางการเกษตร เพื่อช่วยลดผลกระทบจากความร้อนจัด

รายงานสรุปว่า ระบบเตือนภัยล่วงหน้า (early warning systems) ถือเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งในการสนับสนุนเกษตรกรให้สามารถรับมือกับเหตุการณ์ความร้อนจัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักข่าว Reuters รายงานว่าอินเดียได้กลับมาส่งออกข้าวสาลีครั้งแรกในรอบ 4 ปี จากสต็อกที่ฟื้นตัวและโอกาสตลาดโลกเปิด แต่ราคาภายในประเทศที่ยังสูงอาจจำกัดความสามารถแข่งขันในระยะถัดไป

วันที่ 4 พฤษภาคม 2569 มีรายงานว่า ผู้ค้าข้าวสาลีของอินเดียเริ่มกลับมาส่งออกข้าวสาลีอีกครั้งเป็นครั้งแรกในรอบ 4 ปี หลังสต็อกในประเทศฟื้นตัว ประกอบกับราคาตลาดโลกและค่าระวางเรือที่ปรับสูงขึ้น เปิดโอกาสให้มีการส่งออกในปริมาณจำกัดไปยังเอเชียและตะวันออกกลาง โดยบริษัท ITC Limited ได้เริ่มขนส่งข้าวสาลีประมาณ 22,000 ตัน จากท่าเรือกานดาลาไปยังสหรัฐอเมริกาบิเรตส์นับเป็นดีลส่งออกครั้งสำคัญหลังการยกเลิกข้อจำกัด

อินเดียซึ่งเป็นผู้ผลิตข้าวสาลีรายใหญ่อันดับ 2 ของโลก รองจากจีนได้ยกเลิกคำสั่งห้ามส่งออกที่ประกาศใช้ตั้งแต่ปี 2565 หลังเผชิญคลื่นความร้อนกระทบผลผลิต ทำให้ราคาภายในประเทศพุ่งสูง มาตรการควบคุมยังถูกขยายต่อในปี 2566-2567 แต่สภาพอากาศที่เอื้ออำนวยในปีที่ผ่านมา ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นอย่างแข็งแกร่ง ช่วยให้รัฐบาลสามารถฟื้นสต็อก และกลับมาเปิดทางส่งออกได้อีกครั้ง โดยรัฐบาลได้อนุญาตโควตาส่งออกข้าวสาลีรวม 5 ล้านตันในปี

แม้ก่อนหน้านี้ราคาข้าวสาลีอินเดียจะสูงกว่าตลาดโลก ทำให้ผู้ค้าชะลอการทำสัญญา แต่ความขัดแย้งในอิหร่าน ได้ผลักดันค่าขนส่งให้สูงขึ้น และทำให้ผู้ซื้อบางรายที่ต้องการสินค้าด่วนหันมาพึ่งอินเดีย ซึ่งดีลล่าสุดกับสหรัฐอเมริกาสำหรับอิมพอร์ตมีราคาประมาณ 275 ดอลลาร์ต่อตัน (FOB) อย่างไรก็ตาม นักวิเคราะห์ มองว่าอินเดียไม่น่าจะเห็นการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากราคาภายในประเทศยังปรับสูงขึ้นจากความเสียหายของผลผลิต ทำให้ข้าวสาลีอินเดียมีราคาสูงกว่าคู่แข่ง

ขณะที่ข้าวสาลีจากออสเตรเลียและภูมิภาคทะเลดำ มีราคาประมาณ 290-300 ดอลลาร์ต่อตัน (รวมค่าขนส่ง) ซึ่งยังแข่งขันได้มากกว่า โดยข้าวสาลีอินเดียมีราคาสูงกว่าประมาณ 20 ดอลลาร์ต่อตัน ซึ่งผู้ซื้อที่มีสต็อกเพียงพอจากแหล่งอื่น เช่น ออสเตรเลีย อาร์เจนตินา หรือทะเลดำ อาจไม่เลือกซื้อจากอินเดีย โดยกลุ่มที่มีแนวโน้มซื้อคือ ผู้ที่ต้องการสินค้าระยะสั้น และต้องการส่งมอบภายใน 30-45 วัน

กระทรวงเกษตรและสวัสดิการเกษตรกร (Ministry of Agriculture and Farmers' Welfare: MOAFW) รายงานความคืบหน้าการเพาะปลูกประจำปีการผลิต 2025/26 ว่า ณ วันที่ 24 เมษายน 2026 เกษตรกรอินเดียได้ดำเนินการเพาะปลูกข้าวฤดูร้อน (summer rice) บนพื้นที่รวม 3.068 ล้านเฮกตาร์ ลดลงประมาณร้อยละ 5.04 เมื่อเทียบกับพื้นที่ 3.231 ล้านเฮกตาร์ในปี 2025 ในภาพรวม พื้นที่เพาะปลูกพืชฤดูร้อนทั้งหมดในปีการผลิต 2025/26 เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 3 อยู่ที่ 7.23 ล้านเฮกตาร์ จากระดับประมาณการ 7.019 ล้านเฮกตาร์ในปีก่อนหน้านี้

ในบริบทของระบบการเกษตรของอินเดีย ฤดูเพาะปลูกฤดูร้อน หรือที่เรียกว่า “ฤดูไซด์” (Zaid season) เป็นช่วงระยะเวลาที่คั่นกลางระหว่างฤดูราบี (Rabi: ฤดูหนาว) และฤดูคาริฟ (Kharif: ฤดูมรสุม) โดยปกติจะอยู่ในช่วงเดือนมีนาคมถึงมิถุนายน ซึ่งเป็นช่วงฤดูร้อนก่อนการมาถึงของมรสุมตะวันตกเฉียงใต้

สำนักข่าว The Hindu Businessline รายงานว่า รัฐบาลอินเดียระบุว่า การจัดซื้อข้าวเข้าสู่คลังสำรองของรัฐในช่วงฤดูการผลิตเดือนตุลาคม 2568-เมษายน 2569 อยู่ที่ระดับเกือบ 50 ล้านตัน (million tonnes: mt) ซึ่งรวมถึงปริมาณ 1.21 ล้านตันจากผลผลิตฤดูหนาว (the winter-grown crop) ทั้งนี้ ในเดือนเมษายนเพียงเดือนเดียวมีการจัดซื้อมากกว่า 1.4 ล้านตัน ส่งผลให้ปริมาณการจัดซื้อเพิ่มขึ้นร้อยละ 6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน

ระดับการจัดซื้อที่อยู่ในเกณฑ์สูงดังกล่าว อาจทำให้รัฐบาลจำเป็นต้องดำเนินมาตรการระบายสต็อกอย่างเข้มข้นมากขึ้น ผ่านนโยบายการจำหน่ายข้าวไปยังโรงงานกลั่นเอทานอล (ethanol distilleries) รัฐต่างๆ รวมถึงการจำหน่ายในตลาดเปิด (open market)

รัฐบาลได้กำหนดเป้าหมายการจัดซื้อข้าวสำหรับฤดูกาล 2025-26 (ตุลาคม-กันยายน) ไว้ที่ 56.66 ล้านตัน โดยแบ่งเป็นข้าวจากผลผลิตฤดูคาริฟ (kharif crop) จำนวน 48.7 ล้านตัน และฤดูราบี (rabi season) จำนวน 7.96 ล้านตัน ทั้งนี้ ในปี 2024-25 การจัดซื้อทั้งหมดจากทั้งสองฤดูอยู่ที่ 54.52 ล้านตันในรูปของข้าวสาร

ตามข้อมูลทางการ ระบุว่าปริมาณการจัดซื้อจริงจนถึงวันที่ 30 เมษายน 2569 อยู่ที่ 49.86 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 47.02 ล้านตันในช่วงเดียวกันของฤดูกาลก่อนหน้า ณะเดียวกัน ในปี 2025-26 รัฐบาลได้ดำเนินการจำหน่ายข้าวจากคลังสำรองในระดับสูงเป็นประวัติการณ์ที่ 10.8 ล้านตัน รวมถึงการจำหน่ายให้โรงงานผลิตเอทานอลจำนวน 5.2 ล้านตัน เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญจากระดับรวม 4.53 ล้านตันในปี 2024-25 ซึ่งสะท้อนบทบาทของนโยบายรัฐในการบริหารจัดการสต็อกและเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมพลังงานชีวภาพอย่างชัดเจน

ที่มา *Oryza.com*

ปากีสถาน

หน่วยงานส่งเสริมการค้าของปากีสถาน (Trade Development Authority of Pakistan: TDAP) ร่วมกับสถานเอกอัครราชทูตปากีสถานประจำโอมาน (Embassy of Pakistan in Oman) ได้จัดการเยือนเป็นระยะเวลา 3 วันของคณะผู้แทนจากสมาคมผู้ส่งออกข้าวแห่งปากีสถาน (Rice Exporters Association of Pakistan: REAP) ไปยังประเทศโอมาน (Oman) ระหว่างวันที่ 27-29 เมษายน 2026

การเยือนดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อเร่งขยายการค้าทวิภาคี (bilateral trade) โดยเฉพาะในภาคการค้าข้าวตลอดจนแสวงหาโอกาสใหม่ๆ ในการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างสองประเทศ

คณะผู้แทน REAP ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 18 คน ได้เริ่มต้นภารกิจด้วยการเข้าหารือกับหอการค้าและอุตสาหกรรมโอมาน (Oman Chamber of Commerce and Industry: OCCI) โดยมีชีค ไฟซาล บิน अबดุลลาห์ อัล ราवास (Sheikh Faisal bin Abdullah Al Rawas) ประธาน (Chairman) เป็นผู้นำการประชุม ทั้งสองฝ่ายได้มีการหารืออย่างละเอียดเกี่ยวกับการส่งเสริมการค้าระหว่างกัน โดยมุ่งเน้นเป็นพิเศษไปที่การเพิ่มการส่งออกข้าวของปากีสถานไปยังโอมาน

ประธาน OCCI ได้แสดงความสนใจอย่างยิ่งในการกระชับความสัมพันธ์ทางการค้า และประกาศแผนการส่งคณะผู้แทนผู้นำเข้าหลายสาขาธุรกิจของโอมาน ไปยังปากีสถานในช่วงสัปดาห์ที่สามของเดือนพฤษภาคม นอกจากนี้ ยังได้เปิดเผยถึงความพยายามที่กำลังดำเนินอยู่ในการแก้ไขข้อจำกัดด้านวีซ่าของโอมานสำหรับพลเมืองปากีสถาน พร้อมแสดงความเชื่อมั่นว่าจะมีผลลัพธ์เชิงบวกในอนาคตอันใกล้

ในความร่วมมือกับ OCCI คณะผู้แทนของปากีสถาน ณ กรุงมัสกัต ได้จัดกิจกรรมสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ (business networking event) เพื่อเชื่อมโยงสมาชิก REAP กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญในตลาดข้าวของโอมาน โดยมีผู้นำเข้า ผู้จัดจำหน่าย ไฮเปอร์มาร์เก็ต (hypermarkets) และบริษัทด้านอาหาร (food companies) เข้าร่วมงานอย่างกว้างขวาง

ที่มา *Oryza.com*

บังกลาเทศ

สำนักข่าว Reuters รายงานว่า บังกลาเทศ (Bangladesh) มีแนวโน้มเผชิญภาวะขาดแคลนข้าวมากกว่า 200,000 เมตริกตัน ภายหลังฝนตกหนักก่อนฤดูมรสุม (pre-monsoon rains) และปริมาณน้ำไหลหลากจากพื้นที่ต้นน้ำ ได้สร้างความเสียหายต่อผลผลิตข้าวหลักในพื้นที่ชุ่มน้ำฮาออร์ (haor wetlands) ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ ในช่วงสูงสุดของฤดูเก็บเกี่ยว

กรมส่งเสริมการเกษตร (Department of Agricultural Extension: DAE) รายงานว่า เกิดความเสียหายในวงกว้างในหลายพื้นที่เขตฮาออร์ (haor districts) ได้แก่ สุนามกานจ์ (Sunamganj), คีชอร์กานจ์ (Kishoreganj), เนตรโกนา (Netrokona), ฮาบิกันจ์ (Habiganj), ซิลเฮต (Sylhet), เมาลวีบาซาร์ (Moulvibazar) และบราห์มันบาเรีย (Brahmanbaria) โดยมีพื้นที่เพาะปลูกได้รับผลกระทบหลายหมื่นเฮกตาร์ และสถานการณ์ยังคงมีความไม่แน่นอน

ข้าวฤดูโบโร (Boro crop) ซึ่งเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม มีสัดส่วนคิดเป็นเกือบร้อยละ 55 ของผลผลิตข้าวทั้งหมดของบังกลาเทศ และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความมั่นคงทางอาหาร ของประเทศ ในฤดูกาล

เพาะปลูกนี้ มีการเพาะปลูกข้าวโบโรในพื้นที่มากกว่า 455,000 เฮกตาร์ในเขตฮาออร์ โดยตั้งเป้าผลผลิตรวมมากกว่า 1.9 ล้านตัน

แม้ว่าผลผลิตส่วนใหญ่จะถูกเก็บเกี่ยวไปแล้ว แต่ระดับน้ำที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องกำลังคุกคามพื้นที่เพาะปลูกที่ยังอยู่ในช่วงสำคัญของการสุกแก่ (maturity stage) ข้อมูลจากกรมส่งเสริมการเกษตร (Department of Agricultural Extension: DAE) ระบุว่า มีพื้นที่นาข้าวที่ยังยืนต้น (standing crop) มากกว่า 46,000 เฮกตาร์ถูกน้ำท่วม โดยในบางพื้นที่ ข้าวที่สุกแล้วเริ่มเกิดการเน่าเสีย ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่เตือนว่า ความเสียหายอาจเพิ่มขึ้น หากระดับน้ำยังคงปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

เกษตรกรระบุว่า สถานการณ์ยิ่งทวีความรุนแรงจากปริมาณแสงแดดที่จำกัด ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อกระบวนการตากแห้งข้าวที่เก็บเกี่ยวแล้ว ขณะเดียวกัน การขาดแคลนแรงงาน (labour shortages) ส่งผลให้การเก็บเกี่ยวล่าช้า นอกจากนี้ พื้นที่เพาะปลูกที่ถูกน้ำท่วมยังเข้าถึงได้ยาก ทำให้ค่าจ้างแรงงานปรับตัวสูงขึ้น และเป็นอุปสรรคต่อการระดมแรงงาน อีกทั้งการขาดแคลนเครื่องจักรสำหรับการเก็บเกี่ยว (harvesting machinery) ยิ่งซ้ำเติมความพยายามในการกู้คืนผลผลิต

รัฐบาลบังกลาเทศ (Bangladesh) ได้ให้คำมั่นว่าจะให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 3 เดือน เพื่อสนับสนุนการฟื้นตัวของภาคการเกษตร ขณะเดียวกัน เกษตรกรยังเผชิญแรงกดดันเพิ่มเติมจากปัญหาการชลประทาน (irrigation problems) ที่เชื่อมโยงกับการขาดแคลนน้ำมันดีเซล อันเป็นผลมาจากความขัดแย้งในตะวันออกกลาง (Middle East conflict)

ความเสียหายที่มีนัยสำคัญดังกล่าวอาจส่งผลให้ปริมาณอุปทานข้าวภายในประเทศดิ่งตัว ดันระดับราคาที่อยู่ในระดับสูงอยู่แล้วให้ปรับเพิ่มขึ้น และกระตุ้นความต้องการนำเข้าข้าวมากขึ้น ทั้งนี้ บังกลาเทศ ซึ่งเป็นผู้ผลิตข้าวรายใหญ่อันดับสามของโลก โดยปกติจะบริโภคผลผลิตภายในประเทศเป็นหลัก แต่จะหันไปพึ่งพาการนำเข้าเมื่อผลผลิตได้รับผลกระทบ ในฐานะหนึ่งในประเทศที่มีความเปราะบางต่อความเสี่ยงด้านสภาพภูมิอากาศ (climate risks) สูง บังกลาเทศยังคงเผชิญกับปัญหาอุทกภัยซ้ำซากอย่างต่อเนื่อง

ขณะที่รายงานของสำนักข่าว Jagonews ระบุว่า เหตุการณ์น้ำท่วมในหลายพื้นที่ของบังกลาเทศ ได้ก่อให้เกิดความกังวลอย่างรุนแรงต่อการผลิตข้าวของประเทศ โดยเฉพาะข้าวฤดูโบโร (Boro crop) ซึ่งเป็นพืชหลักที่มีบทบาทสำคัญต่อผลผลิตข้าวรวมรายปี

ฝนตกหนักประกอบกับมวลน้ำจากพื้นที่ต้นน้ำ และการแตกของคันกั้นน้ำ ได้ทำให้พื้นที่เกษตรกรรมจำนวนมากถูกน้ำท่วมขัง โดยความเสียหายรุนแรงที่สุดเกิดขึ้นในพื้นที่ชุ่มน้ำฮาออร์ (haor wetland regions) ซึ่งเป็นพื้นที่เพาะปลูกที่อยู่ในระยะใกล้เก็บเกี่ยวและมีความเปราะบางสูงต่อเหตุการณ์น้ำท่วมฉับพลัน

พื้นที่นาข้าวโบโร (Boro paddy fields) ประมาณ 46,000 เฮกตาร์ ถูกน้ำท่วม ส่งผลให้เกิดความกังวลต่อการสูญเสียผลผลิตอย่างมีนัยสำคัญ โดยประมาณการเบื้องต้นชี้ว่า ประเทศอาจเผชิญภาวะขาดแคลนข้าวราว 200,000 ตัน ซึ่งถือเป็นระดับที่มีนัยสำคัญ เนื่องจากฤดูโบโรมีบทบาทสำคัญต่อความมั่นคงด้านอาหารภายในประเทศ และการรักษาระดับอุปทานที่มีเสถียรภาพตลอดทั้งปี

น้ำท่วมครั้งนี้ส่งผลกระทบโดยตรงและรุนแรงต่อเกษตรกรหลายราย ซึ่งอยู่ห่างจากช่วงเก็บเกี่ยวเพียงไม่กี่วัน เมื่อพื้นที่นาถูกทำลายบางส่วนหรือทั้งหมด เกษตรกรจึงเผชิญกับความสูญเสียทางการเงิน และความไม่แน่นอนเกี่ยวกับการฟื้นตัว สถานการณ์ดังกล่าวไม่เพียงคุกคามต่อรายได้ของประชาชนในชนบท แต่ยังสร้างความกังวลในวงกว้างต่อความมั่นคงทางอาหารของประเทศ

เนื่องจากข้าวเป็นอาหารหลักของบังกลาเทศ ความเสียหายต่อผลผลิตจึงอาจก่อให้เกิดแรงกดดันด้านราคา ที่เพิ่มขึ้น และข้อจำกัดด้านอุปทาน เหตุการณ์นี้ยังสะท้อนถึงความเปราะบางของประเทศต่อแรงกระแทกจากสภาพ ภูมิอากาศ เช่น ฝนตกหนักและน้ำท่วม ซึ่งยังคงเป็นความเสี่ยงต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และอาจนำไปสู่การ พังพាកการนำเข้ามากขึ้น หากเหตุการณ์ลักษณะนี้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ที่มา *Oryza.com*

ไนจีเรีย

ศาสตราจารย์ นนันเยลโก มาร์ติน อีเค-มูอนโซ (Prof. Nnanyelugo Martin Ike-Muonso) ผู้อำนวยการ ใหญ่ สภาวิจัยและพัฒนาวัตถุดิบ (Raw Materials Research and Development Council: RMRDC) เปิดเผย ด้วยความกังวลว่า ประเทศไนจีเรีย (Nigeria) ยังคงนำเข้าข้าวในปริมาณเกือบ 2 ล้านเมตริกตันต่อปี และมีมูลค่าการ นำเข้าสูงกว่า 300 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี

เขาระบุเพิ่มเติมว่า ในปี 2568 (2025) ปริมาณการผลิตข้าวภายในประเทศลดลงเหลือ 5.23 ล้าน เมตริกตัน ซึ่งถือเป็นระดับต่ำสุดในรอบ 4 ปี

ศาสตราจารย์อีเค-มูอนโซเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวระหว่างการกล่าวปาฐกถาในเวทีการประชุมนักลงทุน ด้านการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าข้าว (Investors Forum on Rice Value Chain Development) ซึ่งจัดขึ้น ณ เมืองอา บากาลิกิ (Abakaliki) รัฐเอบอนยี (Ebonyi State)

เขากล่าวว่า ในปี 2568 การผลิตข้าวภายในประเทศลดลงเหลือ 5.23 ล้านเมตริกตัน ซึ่งเป็นระดับต่ำสุดใน รอบ 4 ปี ขณะที่ประเทศยังคงนำเข้าข้าวเกือบ 2 ล้านเมตริกตันต่อปี และใช้งบประมาณมากกว่า 300 ล้านดอลลาร์ สหรัฐต่อปีสำหรับการนำเข้า

นอกจากนี้ เขายังอ้างถึงข้อกล่าวหาล่าสุดจาก สมาคมชาวนาข้าวแห่งไนจีเรีย (Rice Farmers Association of Nigeria: RIFAN) และสมาคมเกษตรกรแห่งไนจีเรีย (All Farmers Association of Nigeria: AFAN) ซึ่งชี้ให้เห็นถึงจุดอ่อนเชิงระบบในห่วงโซ่มูลค่าข้าว อาทิ การเบี่ยงเบนปัจจัยการผลิตที่ได้รับเงินอุดหนุน การกีดกัน กลุ่มเกษตรกรออกจากกระบวนการกำหนดนโยบาย การพ่นพิษการนำเข้าข้าวที่ขาดการกำกับดูแล และปัญหาการ ลักลอบนำเข้าผ่านชายแดนที่ควบคุมได้ยาก

เขาเตือนว่า ความท้าทายดังกล่าวเป็นปัจจัยคุกคามต่อความมั่นคงทางอาหาร สร้างแรงกดดันต่อทุนสำรอง เงินตราต่างประเทศ และบั่นทอนเป้าหมายของไนจีเรียในการบรรลุความพึ่งพาตนเองด้านอาหาร

ทั้งนี้ เวทีการประชุมดังกล่าวจัดขึ้นภายใต้หัวข้อ การใช้ประโยชน์จากโอกาสการลงทุนในห่วงโซ่มูลค่าข้าว ในรัฐเอบอนยี (Exploiting Investment Opportunities in Rice Value Chain in Ebonyi State) โดยความ ร่วมมือระหว่าง สภาวิจัยและพัฒนาวัตถุดิบ (RMRDC) รัฐเอบอนยี (Ebonyi State), สำนักงานพัฒนาวิสาหกิจขนาด กลางและขนาดย่อมแห่งรัฐเอบอนยี (EBSMEDA) และ Tastia Restaurant and Bakery

ผู้อำนวยการใหญ่ระบุว่า เวทีดังกล่าวเป็นแพลตฟอร์มเชิงยุทธศาสตร์สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสการลงทุน รวมถึงการทำความเข้าใจรูปแบบทางการเงินสำหรับการพัฒนา ห่วงโซ่มูลค่าข้าว อาทิ ระบบการเพาะปลูกที่มีประสิทธิภาพ นวัตกรรมทางเทคโนโลยี และกรอบนโยบายที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มรายได้อย่างทั่วถึง

เขายังชี้ว่า ในปี 2566 (2023) ไนจีเรียผลิตข้าวได้ 8.9 ล้านเมตริกตัน โดยมีผลผลิตต่อไร่อยู่ที่ 2.5–4 ตันต่อเฮกตาร์ ซึ่งเทียบเท่ากับพื้นที่เพาะปลูกข้าวประมาณ 2,225,000–3,560,000 เฮกตาร์ ทั้งนี้ ความแตกต่างของผลผลิตดังกล่าวขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น สายพันธุ์ข้าว คุณภาพดิน สภาพภูมิอากาศ การใช้สารเคมีทางการเกษตร และการใช้พันธุ์พืชปรับปรุง

ด้านดร. สตีเฟน โอดอห์ (Dr. Stephen Odoh) ผู้อำนวยการใหญ่ สำนักงานพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งรัฐเอบอนยี (EBSMEDA) กล่าวถึงความมุ่งมั่นของรัฐบาลรัฐเอบอนยีในการขยายฐานการผลิตทางการเกษตร เพื่อบรรลุเป้าหมายการพึ่งพาตนเองด้านอาหาร

เขาระบุว่า การขยายการผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะการผลิตข้าว จะช่วยลดอัตราว่างงานและอาชญากรรม พร้อมทั้งขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจ และทำให้ประชาชนมีอาหารเพียงพอ

นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้จัดเตรียมปัจจัยสนับสนุนที่จำเป็น อาทิ การเข้าถึงที่ดิน แหล่งเงินทุน และการรับประกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักลงทุน เพื่อผลักดันให้เป้าหมายดังกล่าวบรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรม

ที่มา *Oryza.com*

เบนิน

มีรายงานว่าประเทศเบนิน (Benin) ได้ยกระดับการควบคุมการนำเข้าข้าวผ่านกฎระเบียบพิธีการศุลกากรฉบับใหม่ดังนี้

- เบนิน (Benin) กำหนดให้ต้องมีการอนุญาตล่วงหน้าและวางหลักประกันมูลค่า 1 พันล้านฟรังก์ซีเอฟเอ (CFA 1 billion) สำหรับการนำเข้าข้าว เพื่อเพิ่มความเข้มงวดในการผ่านพิธีการศุลกากร
- ระบบการอนุมัติแบบรวมศูนย์และการกำกับดูแลอย่างเข้มงวดมีเป้าหมายเพื่อลดการค้าที่ไม่เป็นทางการแต่มีแนวโน้มจำกัดการเข้าถึงตลาดของผู้ประกอบการบางกลุ่ม

รัฐบาลของประเทศเบนิน (Benin) ได้ประกาศใช้กรอบกฎระเบียบที่ครอบคลุมสำหรับการดำเนินการนำเข้าข้าว ซึ่งสะท้อนถึงความมุ่งมั่นเชิงนโยบายในการเสริมสร้างการกำกับดูแล (oversight) เพิ่มความสามารถในการตรวจสอบย้อนกลับ (traceability) และคุ้มครองรายได้ภาครัฐ โดยคำสั่งฉบับใหม่นี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์เฉพาะสำหรับการผ่านพิธีการศุลกากรของข้าว และกำหนดให้การได้รับอนุญาตล่วงหน้าเป็นเงื่อนไขบังคับสำหรับผู้นำเข้า

ภายใต้กฎระเบียบดังกล่าว การยื่นใบขนสินค้าขาเข้าที่เกี่ยวข้องกับข้าวจะได้รับการพิจารณาเฉพาะในกรณีที่ผู้นำเข้าได้รับใบอนุญาตรายปีจากกระทรวงการคลัง (Ministry of Finance) เท่านั้น โดยใบอนุญาตดังกล่าวมีลักษณะเฉพาะบุคคล มีอายุหนึ่งปี สามารถเบิกถอนได้ตลอดเวลา และไม่มีหลักประกันในการต่ออายุ สะท้อนถึงสภาพแวดล้อมด้านการกำกับดูแลที่เข้มงวดมากยิ่งขึ้น

อุปสรรคการเข้าสู่ตลาดในระดับสูง (High Entry Barrier)

สาระสำคัญของประการหนึ่งของมาตรการนี้คือข้อกำหนดให้ผู้นำเข้าต้องจัดหาหลักประกันทางการเงินไม่น้อยกว่า 1 พันล้านฟรังก์ซีเอฟเอ (CFA francs) เพื่อรับรองการปฏิบัติตามกระบวนการศุลกากรอย่างถูกต้อง และลดความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด

ทั้งนี้ อธิบดีกรมศุลกากร (Director General of Customs) เป็นผู้มีอำนาจกำหนดรายละเอียดเชิงปฏิบัติการ ซึ่งครอบคลุมประเด็นสำคัญ ได้แก่

- หลักเกณฑ์คุณสมบัติของบริษัท
- ข้อกำหนดด้านเอกสาร
- ขั้นตอนการพิจารณาคำขอ
- หลักเกณฑ์การติดตาม การระงับ การเพิกถอน และการต่ออายุใบอนุญาต

กระบวนการอนุมัติแบบรวมศูนย์และมีโครงสร้างชัดเจน

กฎระเบียบฉบับนี้ได้กำหนดกระบวนการอนุมัติแบบหลายขั้นตอนที่มีความชัดเจนและเป็นระบบ ดังนี้:

- คำขอจะถูกยื่นและตรวจสอบเบื้องต้นโดยหน่วยงานศุลกากร
- จากนั้น อธิบดีกรมศุลกากรจะส่งคำขอพร้อมข้อเสนอแนะไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (Minister of Finance)
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการอนุมัติ ต่ออายุ ระงับ หรือเพิกถอน ใบอนุญาต

โครงสร้างการตัดสินใจแบบรวมศูนย์ดังกล่าวช่วยเสริมสร้างการควบคุมเชิงบริหารต่อการนำเข้าข้าวให้มีความเข้มงวดมากขึ้น โดยอธิบดีกรมศุลกากรมีหน้าที่กำกับดูแลการบังคับใช้กฎระเบียบนี้ ซึ่งมีผลบังคับใช้ทันทีภายหลังการลงนาม และจะมีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา (official gazette) สะท้อนถึงความเร่งด่วนในการดำเนินนโยบาย

ผลกระทบต่อโครงสร้างตลาด (Market Implications)

การนำข้อกำหนดที่เข้มงวดมาใช้คาดว่าจะส่งผลให้โครงสร้างการแข่งขันในตลาดเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ โดยเกณฑ์ทางการเงินที่สูงและกระบวนการอนุญาตที่เข้มงวดอาจจำกัดการเข้าร่วมของผู้ประกอบการให้เหลือเฉพาะรายที่มีศักยภาพด้านเงินทุนและมีการปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด ซึ่งอาจนำไปสู่การลดจำนวนผู้นำเข้าที่ดำเนินกิจการอยู่ในตลาด

แม้มาตรการดังกล่าวอาจช่วยเพิ่มความโปร่งใสและลดการค้าภาคไม่เป็นทางการ (informal trade) แต่ก็มีแนวโน้มก่อให้เกิดการปรับตัวด้านอุปทานในระยะสั้น และเพิ่มต้นทุนการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (compliance costs) นอกจากนี้ ด้วยบทบาทของเบนิน (Benin) ในฐานะศูนย์กลางการค้าระดับภูมิภาค นโยบายดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อไหลเวียนของการค้าข้าวข้ามพรมแดนในแอฟริกาตะวันตก

แนวโน้มในระยะข้างหน้า (Outlook)

ในระยะสั้น กิจกรรมการนำเข้าข้าวของเบนิน (Benin) มีแนวโน้มชะลอตัวลง เนื่องจากผู้ประกอบการต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับกรอบกฎระเบียบใหม่ โดยเฉพาะผู้ประกอบการรายย่อยซึ่งอาจประสบความยากลำบากในการปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านการเงินและกฎระเบียบ ส่งผลให้เกิดการรวมตัวของตลาด (market consolidation)

ในระยะปานกลาง การยกระดับการกำกับดูแลและความสามารถในการตรวจสอบย้อนกลับคาดว่าจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ภาครัฐ และส่งเสริมให้ช่องทางการค้าเข้าสู่ระบบมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของนโยบายดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการบังคับใช้ และความสามารถในการสร้างสมดุลระหว่างการควบคุมเชิงกฎระเบียบกับการเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการเข้าถึงตลาด

ท่ามกลางภาวะตลาดข้าวโลกที่ยังคงอ่อนไหวต่อความผันผวนของอุปสงค์และราคา มาตรการควบคุมการนำเข้าที่เข้มงวดของเบนิน (Benin) อาจยิ่งขยายความผันผวนของราคาในประเทศ โดยเฉพาะหากห่วงโซ่อุปทาน

เผชิญกับการหยุดชะงัก โดยภาพรวม นโยบายดังกล่าวสะท้อนถึงแนวโน้มที่ภาครัฐเข้ามาจับบทบาทมากขึ้นในการกำกับดูแลการค้าสินค้าอาหารหลัก ซึ่งอาจมีนัยสำคัญต่อระบบการค้าในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศในวงกว้าง

ในขณะที่มีการเปิดเผยของแหล่งข่าวต่อแพลตส์ (Platts) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเอสแอนด์พี โกลบอล เอ็นเนอร์จี (S&P Global Energy) เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2569 ระบุว่า การนำเข้าข้าวไปยังเมืองโกโตนู (Cotonou) มีแนวโน้มเผชิญกับความปั่นป่วน ภายหลังรัฐบาลเบนิน (Benin) เริ่มดำเนินกระบวนการอนุญาตรายปีสำหรับการผ่านพิธีการศุลกากร

ตามเอกสารทางการที่เผยแพร่เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2569 และได้รับการตรวจสอบโดยแพลตส์ (Platts) กฎระเบียบฉบับปรับปรุงใหม่กำหนดให้ผู้นำเข้าต้องมีคุณสมบัติตามเกณฑ์หลายประการเพื่อให้ได้รับใบอนุญาตนำเข้า ได้แก่ ต้องมีการจัดตั้งกิจการในเบนิน (Benin) ไม่น้อยกว่า 3 ปี ปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านภาษีและศุลกากรอย่างครบถ้วน และแสดงศักยภาพด้านเทคนิคและโลจิสติกส์ในระดับที่เพียงพอ

องค์ประกอบสำคัญของกรอบนโยบายใหม่คือข้อกำหนดให้วางหลักประกันจำนวน 1 พันล้านฟรังก์ซีเอฟเอ (CFA franc 1 billion หรือประมาณ 1.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ในบัญชีเฉพาะของคลังสาธารณะ (Public Treasury) นอกจากนี้ ผู้นำเข้าที่ได้รับอนุญาตจะต้องให้ค้ำประกันในการนำเข้าข้าวในปริมาณระหว่าง 50,000 ถึง 100,000 เมตริกตันต่อเดือน

ผู้นำเข้าชาวอินเดียรายหนึ่งให้ความเห็นว่า ข้อกำหนดที่เข้มงวดดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อการค้าข้าวผ่านท่าเรือโกโตนู (Cotonou) โดยระบุว่า ผู้นำเข้ารายย่อยส่วนใหญ่จำเป็นต้องหันไปแสวงหาตลาดอื่นในแอฟริกา พร้อมทั้งชี้ว่าตลาดข้าวมีแนวโน้มจะเกิดการรวมศูนย์ไปยังบริษัทขนาดใหญ่ที่มีศักยภาพทางการเงินสูง ซึ่งอาจนำไปสู่การปรับเปลี่ยนโครงสร้างห่วงโซ่อุปทานและการแข่งขันในภูมิภาค

การขนส่งชะลอ ราคาปรับตัวลง

ผู้ส่งออกจากรัฐอุตตราขัณฑ์ (Uttarakhand) เปิดเผยว่า การส่งออกไปยังเบนิน (Benin) ถูกระงับชั่วคราว ส่งผลให้ราคาข้าวในตลาดภายในประเทศปรับตัวลดลง ขณะเดียวกัน ผู้ค้าจากกรุงเดลี (Delhi) รายงานว่าตลาดอยู่ในภาวะสับสน โดยมีผู้ส่งออกบางรายพยายามเปลี่ยนเส้นทางการขนส่งสินค้าที่วางแผนไว้ และคาดว่ากิจกรรมการซื้อขายในประเทศจะชะลอตัวลง

ผู้ส่งออกขนาดเล็กบางรายแสดงความกังวลต่อข้อกำหนดการวางเงินประกันจำนวน 1 พันล้านฟรังก์ซีเอฟเอ (CFA franc 1 billion) สำหรับการผ่านพิธีการศุลกากรในเบนิน (Benin) โดยผู้ส่งออกรายหนึ่งจากเมืองกูร์แกอน์ (Gurgaon) ระบุว่า ข้อกำหนดดังกล่าวเทียบเท่ากับเงินมัดจำล่วงหน้าประมาณ 180 ล้านรูปีอินเดีย ซึ่งเป็นภาระที่ผู้ประกอบการจำนวนมากไม่พร้อมรับ

ในเชิงโครงสร้างตลาด เบนิน (Benin) ถือเป็นหนึ่งในตลาดสำคัญสำหรับข้าวอินเดีย (India) โดยมีปริมาณการส่งออกเฉลี่ยประมาณ 200,000 เมตริกตันต่อเดือน อย่างไรก็ตาม ตามข้อมูลของหน่วยงานพัฒนาการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูป (Agricultural and Processed Food Products Export Development Authority) ในปีปฏิทิน 2025 อินเดีย (India) ส่งออกข้าวชนิดไม่ใช่บาสมาทิ (non-basmati) ไปยังเบนิน (Benin) ประมาณ 1.57 ล้านเมตริกตัน ลดลงร้อยละ 15 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ท่ามกลางภาวะอุปทานล้นตลาด

ผลกระทบต่อจากนโยบายดังกล่าวยังสะท้อนผ่านระดับราคา โดยราคาข้าวหนึ่งอินเดีย (India Parboiled 5%) ปรับตัวลดลงท่ามกลางอุปสงค์ภายในประเทศที่อ่อนตัวและการเข้าสู่ตลาดของผลผลิตฤดูกาลใหม่ ณ วันที่ 27

เมษายน 2569 แพลตส์ (Platts) ประเมินราคาข้าวหนึ่งอินเดีย (India Parboiled 5%) อยู่ที่ 333 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ลดลง 10 ดอลลาร์สหรัฐจากเดือนก่อนหน้า

โดยสรุป การเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายครั้งนี้มีแนวโน้มสร้างแรงสั่นสะเทือนต่อทั้งห่วงโซ่อุปทาน ราคา และโครงสร้างการแข่งขันของตลาดข้าวในภูมิภาคแอฟริกาตะวันตกในระยะสั้นถึงระยะกลาง
ที่มา *Oryza.com*

แอฟริกาตะวันตก

สำนักข่าว Platts ซึ่งเป็นหน่วยงานในเครือ S&P Global รายงานว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในแอฟริกาตะวันตกกำลังเผชิญแรงกดดันจากข้าวนำเข้าราคาถูกที่บั่นทอนราคาในตลาด โดยมีประเด็นสำคัญดังนี้

- รัฐบาลในแอฟริกาตะวันตกเข้าซื้อข้าวในประเทศที่ขายไม่ออกเพื่อพยุงตลาด
- มาลี (Mali) เตรียมรับซื้อข้าวส่วนเกิน 26,030 เมตริกตันผ่านโครงการอุดหนุน
- กานา (Ghana) จัดสรรงบประมาณ 18 ล้านดอลลาร์สหรัฐเพื่อซื้อธัญพืชส่วนเกิน

เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในหลายประเทศของแอฟริกาตะวันตกกำลังเผชิญความท้าทายเพิ่มขึ้นในการระบายผลผลิต เนื่องจากข้าวนำเข้าราคาถูกจากต่างประเทศเข้ามาแข่งขันและกดราคาภายในตลาดอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้รัฐบาลในบางประเทศจำเป็นต้องแทรกแซงผ่านมาตรการอุดหนุนเพื่อบรรเทาผลกระทบ ทั้งนี้ ผู้มีส่วนร่วมในตลาดบางรายเห็นว่าปัญหาดังกล่าวมีรากฐานเชิงโครงสร้างที่ลึกกว่าการแข่งขันด้านราคาเพียงอย่างเดียว

รัฐบาลมาลี (Mali) ประกาศเมื่อวันที่ 23 เมษายน 2569 ว่า จะเข้าซื้อข้าวที่ผลิตภายในประเทศแต่ยังขายไม่ออกจำนวน 26,030 เมตริกตัน เพื่อรักษาเสถียรภาพของตลาดและสนับสนุนเกษตรกร โดยการดำเนินงานดังกล่าวอยู่ภายใต้การบริหารของสำนักงานผลิตภัณฑ์เกษตร (Agricultural Products Office) และใช้งบอุดหนุนจากภาครัฐในการครอบคลุมต้นทุนด้านโลจิสติกส์และการกระจายสินค้า เพื่อช่วยระบายสต็อกส่วนเกินที่ประสบปัญหาขาดผู้ซื้อ ทั้งนี้ รัฐบาลจะนำข้าวดังกล่าวกลับมาจำหน่ายให้ผู้บริโภคในราคาที่เข้าถึงได้

ผู้ค้าข้าวรายหนึ่งในแอฟริกาตะวันตกให้ความเห็นว่า มาตรการนี้เป็นการแก้ไขปัญหาคงคลังส่วนเกินซึ่งมีสาเหตุจากความสามารถในการแข่งขันที่จำกัดของข้าวในประเทศ เนื่องจากต้นทุนการผลิตที่สูงกว่าข้าวนำเข้าทำให้ไม่จูงใจผู้ซื้อ

สถานการณ์ในมาลี (Mali) สะท้อนภาพรวมของภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก โดยเฉพาะในประเทศไนจีเรีย (Nigeria) เซเนกัล (Senegal) และกานา (Ghana) ที่เผชิญปัญหาคงคลังกัน

ในประเทศเซเนกัล (Senegal) ทางการได้ออกมาตรการหลายประการเพื่อส่งเสริมการบริโภคข้าวภายในประเทศ ได้แก่ การอุดหนุนราคา 50 ฟรังก์ซีเอฟเอต่อกิโลกรัม (50 CFA per kilogram) การจำกัดการนำเข้าเป็นการชั่วคราว และการสร้างแรงจูงใจให้หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญกับการจัดซื้อข้าวในประเทศ

อย่างไรก็ตาม กลไกตลาดยังคงไม่เอื้ออำนวยต่อผู้ผลิตในประเทศ เนื่องจากข้าวนำเข้าซึ่งมีราคาถูกกว่าและสามารถแข่งขันได้ดีกว่ายังคงครองส่วนแบ่งตลาดเป็นหลัก โดยสื่อท้องถิ่นรายงานว่า ณ ช่วงปลายเดือนมีนาคม 2026 โรงสีข้าวและผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเกษตรในภูมิภาคแซงต์-หลุยส์ (Saint-Louis) ในลุ่มแม่น้ำเซเนกัล (Senegal River) มีปริมาณสต็อกข้าวเปลือกและข้าวสารรวมกันมากกว่า 50,000 เมตริกตัน

สำหรับประเทศกานา (Ghana) สถานการณ์มีความรุนแรงยิ่งกว่า โดยภายในเดือนพฤศจิกายน 2025 มีข้าวเปลือกประมาณ 1 ล้านเมตริกตันที่ยังไม่สามารถจำหน่ายได้ ท่ามกลางตลาดที่ถูกท่วมด้วยสินค้านำเข้าราคาถูก

ซึ่งบางส่วนเป็นการลักลอบนำเข้า สต็อกส่วนเกินดังกล่าวส่งผลให้โรงงานแปรรูปหลายแห่งต้องหยุดดำเนินการ และกระทบต่อรายได้ของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญ

เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ดังกล่าว ประธานาธิบดี John Dramani Mahama ประกาศในเดือนเมษายน 2026 ที่จะจัดสรรงบประมาณ 200 ล้านเซดี (Cedis 200 million หรือประมาณ 18 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ให้แก่บริษัทสำรองอาหารแห่งชาติ (National Food Buffer Stock Company: NAFCO) เพื่อนำไปใช้ในการรับซื้อข้าวโพดและข้าวส่วนเกินจากเกษตรกร และกระจายสินค้าไปยังหน่วยงานภาครัฐ เช่น โรงเรียนมัธยม โรงพยาบาล และเรือนจำ เพื่อรักษาเสถียรภาพของตลาด

ผู้ประกอบการโรงสีในไนจีเรีย (Nigeria) รายหนึ่งให้ความเห็นว่า แม้มาตรการเหล่านี้จะช่วยบรรเทาผลกระทบในระยะสั้น แต่ก็สะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายเชิงโครงสร้างที่ฝังลึกในภาคการผลิตพืชของแอฟริกาตะวันตก

เขาระบุว่า ต้นทุนการผลิตที่สูง ช่องว่างด้านคุณภาพที่ผู้บริโภคไม่รู้ และเครือข่ายการกระจายสินค้าที่ไม่มีประสิทธิภาพ ยังคงเป็นอุปสรรคต่อความสามารถในการแข่งขันของข้าวในประเทศ และบั่นทอนความพยายามของภูมิภาคในการบรรลุความมั่นคงทางอาหาร

ในด้านราคา แพลตส์ (Platts) ประเมินราคาข้าวหนึ่งในแอฟริกาตะวันตก (West African parboiled rice CFR Cotonou) อยู่ที่ 417 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ณ วันที่ 24 เมษายน 2569 ขณะที่ราคาข้าวอินเดีย (India Parboiled 5%) อยู่ที่ 333 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ณ วันที่ 27 เมษายน 2569 ซึ่งสะท้อนถึงแรงกดดันด้านราคาที่เกิดจากอุปทานในตลาดโลกและการแข่งขันจากสินค้านำเข้า

ที่มา Oryza.com

บุร์กินาฟาโซ

สำนักข่าว Platts ซึ่งเป็นหน่วยงานในเครือ S&P Global รายงานเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2569 ว่า ประเทศบุร์กินาฟาโซได้ระงับการนำเข้าข้าว หวังควบคุมกระแสสินค้า กัดดันราคาข้าวอินเดียและกระทบการค้าภูมิภาคประเด็นสำคัญ

- ราคาข้าวหนึ่ง (parboiled rice) ของอินเดียปรับลดลงร้อยละ 5
- กระแสการค้าในแอฟริกาตะวันตกเผชิญความปั่นป่วน

การตัดสินใจของบุร์กินาฟาโซ (Burkina Faso) ในการระงับการนำเข้าข้าวโดยมีผลในทันที คาดว่าจะสร้างแรงกดดันต่อราคาส่งออกข้าวของอินเดียและส่งผลกระทบต่อโครงสร้างการค้าในภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก (West Africa)

มาตรการดังกล่าวถูกระบุไว้ในแถลงการณ์ร่วมระหว่างกระทรวง (inter-ministerial communiqué) ลงวันที่ 29 เมษายน โดยกำหนดให้ระงับการนำเข้าข้าวทั่วประเทศจนกว่าจะมีประกาศเปลี่ยนแปลง และระงับการออกใบอนุญาตนำเข้าพิเศษ (Special Import Authorizations: ASI) ทั้งหมด

ทางการของบุร์กินาฟาโซระบุว่า มาตรการนี้มีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนการระบายผลผลิตข้าวภายในประเทศ พร้อมทั้งส่งเสริมแนวคิด “ชาตินิยมทางเศรษฐกิจ” (economic patriotism) เพื่อให้เกิดการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ ผู้นำเข้าที่มีใบอนุญาตถูกต้องยังได้รับระยะเวลา 2 เดือนในการดำเนินการขนส่งสินค้าที่ค้าง

อยู่ให้แล้วเสร็จ หลังจากนั้นการนำเข้าทั้งหมดจะต้องยุติลง โดยรัฐบาลได้เตือนว่าจะมีบทลงโทษตามกฎหมายต่อผู้ที่ฝ่าฝืน

แรงกดดันต่อการส่งออกของอินเดีย

ผู้มีส่วนร่วมในตลาดระบุว่า การระงับดังกล่าวมีแนวโน้มจะลดความต้องการข้าวอินเดีย โดยเฉพาะข้าวหนึ่งซึ่งมักถูกส่งผ่านช่องทางการค้าไม่เป็นทางการผ่านประเทศเพื่อนบ้าน เช่น โดโก และ เบนิน

ผู้ส่งออกจากรัฐอานธรประเทศ (Andhra Pradesh) ของอินเดีย ให้ความเห็นว่า มาตรการนี้จะหยุดการไหลเวียนของสินค้าในเส้นทางดังกล่าว ขณะเดียวกันเบนินยังได้เพิ่มมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (non-tariff barriers) ซึ่งยิ่งเพิ่มแรงกดดันต่อผู้นำเข้ารายย่อย

ทั้งนี้ การระงับนำเข้าของบูร์กินาฟาโซเกิดขึ้นต่อเนื่องจากการปรับนโยบายล่าสุดของเบนินที่กำหนดให้การนำเข้าข้าวต้องอยู่ภายใต้ระบบใบอนุญาต ส่งผลให้การเข้าถึงตลาดภายในของแอฟริกาตะวันตกมีข้อจำกัดมากขึ้น

ผู้ส่งออกจากรัฐมัธยประเทศ (Madhya Pradesh) ระบุว่า ราคาข้าวหนึ่งได้ปรับตัวลดลงทันทีร้อยละ 5 สะท้อนถึงภาวะตลาดเชิงลบ (bearish sentiment) ในระยะสั้น ขณะที่ผู้ส่งออกจากเมืองไรปุระ (Raipur) ชี้ว่าราคาที่อ่อนตัวลงยังเป็นผลจากการเปลี่ยนทิศทางการค้า โดยสินค้าที่เดิมมุ่งหน้าไปยังเบนิน ถูกเบี่ยงไปยังเมืองโลเม (Lomé) ในโตโก ก่อนส่งต่อเข้าสู่บูร์กินาฟาโซอย่างไรก็ตาม เมื่อมีการระงับนำเข้าและผู้ซื้อชะลอคำสั่งซื้อ ส่งผลให้อุปสงค์อ่อนตัวลงอย่างมีนัยสำคัญ และมีแนวโน้มกดดันราคาอย่างต่อเนื่อง

Platts ประเมินราคาข้าวหนึ่งอินเดียชนิด 5% STX ที่ระดับ 326 ดอลลาร์สหรัฐต่อตันแบบ FOB ณ วันที่ 30 เมษายน ลดลง 3 ดอลลาร์สหรัฐต่อตันเมื่อเทียบวันต่อวัน

ข้อมูลจาก Agricultural and Processed Food Products Export Development Authority ระบุว่า อินเดียส่งออกข้าวไปยังบูร์กินาฟาโซปริมาณ 61,553 ตันในปีปฏิทิน 2025 ลดลงร้อยละ 25 เมื่อเทียบรายปี

ผลกระทบจำกัดต่อการค้าไทย

ด้านผู้ส่งออกของไทยระบุว่า ผลกระทบจากมาตรการดังกล่าวมีแนวโน้มจำกัด เนื่องจากปริมาณการค้ากับบูร์กินาฟาโซอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ โดยผู้ส่งออกในกรุงเทพมหานคร ระบุว่า ตลาดดังกล่าวมีขนาดเล็กสำหรับไทย

นอกจากนี้ อุปสงค์จากอินโดนีเซีย ได้ชะลอตัวลงและสะท้อนในราคาไปแล้ว ขณะที่ความต้องการจากฟิลิปปินส์ ยังคงมีเสถียรภาพในปี โดยปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการส่งออกของไทยในปัจจุบันกลับมาจากความต้องการของอิรัก

ข้อมูลจาก Thai Rice Exporters Association ระบุว่า การส่งออกข้าวของไทย ไปยังบูร์กินาฟาโซ ในช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม 2026 ลดลงร้อยละ 23.8 เมื่อเทียบรายปี ซึ่งสะท้อนถึงภาวะการค้าที่ซบเซาอยู่ก่อนแล้ว

โดยสรุป ผู้มีส่วนร่วมในตลาดประเมินว่า ผลกระทบร่วมกันของการระงับนำเข้าของบูร์กินาฟาโซและมาตรการควบคุมที่เข้มงวดขึ้นในเบนิน มีแนวโน้มจะลดอุปสงค์จากตลาดภายในของแอฟริกาตะวันตก และอาจส่งผลให้ปริมาณสินค้าถูกเบี่ยงไปยังตลาดอื่น ซึ่งจะเพิ่มแรงกดดันด้านราคาต่อประเทศผู้ส่งออกหลัก เช่น อินเดีย ในระยะต่อไป

ที่มา *Oryza.com*

สหภาพยุโรป

เว็บไซต์สเปน Democrata รายงานว่า European Parliament ได้อนุมัติกรอบความตกลงระบบสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรแบบทั่วไป (Generalized System of Preferences: GSP) ฉบับปรับปรุงใหม่สำหรับช่วงปี 2027–2037 ซึ่งยังคงให้สิทธิพิเศษทางการค้าแก่ประเทศกำลังพัฒนามากกว่า 60 ประเทศในการเข้าถึงตลาดของสหภาพยุโรป (European Union) ขณะเดียวกันได้กำหนดมาตรการปกป้องที่เข้มงวดขึ้นสำหรับสินค้านำเข้าทางการเกษตรที่มีความอ่อนไหว เช่น ข้าว

ภายใต้กฎระเบียบใหม่ การนำเข้าข้าวจากประเทศที่ได้รับสิทธิจะต้องเข้าสู่กระบวนการทบทวนโดยอัตโนมัติ หากปริมาณการนำเข้าเพิ่มขึ้นเกินกว่าร้อยละ 45 เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยย้อนหลัง 10 ปี ซึ่งอาจนำไปสู่การใช้มาตรการภาษีศุลกากรชั่วคราวเพื่อคุ้มครองผู้ผลิตภายในสหภาพยุโรป

การตัดสินใจดังกล่าวมิได้เป็นการห้ามนำเข้าข้าวจากประเทศกำลังพัฒนาโดยตรง แต่เป็นการจัดตั้งกลไกปกป้องที่มีความชัดเจนและรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการเพิ่มขึ้นของปริมาณนำเข้าอย่างฉับพลันที่อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของตลาดเกษตรในยุโรป นโยบายนี้สะท้อนถึงแรงกดดันทางการเมืองที่เพิ่มขึ้นภายในยุโรปในการสร้างสมดุลระหว่างการสนับสนุนประเทศผู้ส่งออกที่เปราะบาง กับการคุ้มครองเกษตรกรภายในประเทศ โดยเฉพาะผู้ผลิตข้าวในประเทศสมาชิกทางตอนใต้ของสหภาพยุโรป

สำหรับประเทศผู้ส่งออกข้าวรายสำคัญ เช่น อินเดีย, กัมพูชา, เมียนมา และปากีสถาน รวมถึงประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ ตลาดของสหภาพยุโรป ยังคงเป็นตลาดระดับพรีเมียมที่มีความสำคัญ อย่างไรก็ตาม กรอบนโยบายใหม่นี้อาจเพิ่มระดับความไม่แน่นอน หากปริมาณการส่งออกขยายตัวอย่างรวดเร็ว ประเทศที่พึ่งพาความสามารถในการแข่งขันด้านราคาในตลาดยุโรปจำเป็นต้องติดตามและบริหารจัดการปริมาณการส่งออกอย่างใกล้ชิด เพื่อหลีกเลี่ยงการกระตุ้นให้เกิดมาตรการปกป้องทางการค้า

โดยภาพรวม การดำเนินการดังกล่าวสะท้อนถึงท่าทีเชิงป้องกันมากขึ้นของสหภาพยุโรป ต่อการนำเข้าสินค้าเกษตร ขณะเดียวกันยังคงรักษาวาระด้านการพัฒนาในระดับสากลไว้ โดยการส่งออกข้าวไปยังยุโรปยังสามารถดำเนินต่อไปภายใต้เงื่อนไขสิทธิพิเศษ แต่ผู้ส่งออกอาจต้องเผชิญกับการกำกับดูแลที่เข้มงวดมากขึ้น และความเสี่ยงของมาตรการภาษี หากการเติบโตของการนำเข้าถูกมองว่าอยู่ในระดับที่สูงเกินไป

สหภาพยุโรป (the European Union; EU) รายงานว่า การนำเข้าข้าวในปีการตลาด (Marketing year) 2025/26 (ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2568-31 สิงหาคม 2569) ในช่วงวันที่ 1 กันยายน 2568 – 28 เมษายน 2569 มีการนำเข้าข้าว (ข้าวเปลือก (คิดเป็นข้าวสารแล้ว) ข้าวกล้อง ข้าวสาร แต่ไม่รวมข้าวหัก) ปริมาณ 1,015,369 ตัน เพิ่มขึ้นประมาณ 4.1% เมื่อเทียบกับจำนวน 975,199 ตัน ในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา โดยเป็นการนำเข้าข้าวสายพันธุ์ Japonica จำนวน 133,959 ตัน เพิ่มขึ้นประมาณ 37.0% เมื่อเทียบกับจำนวน 97,783 ตัน ในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ขณะที่ข้าวสายพันธุ์ Indica นำเข้าจำนวน 881,410 ตัน เพิ่มขึ้นประมาณ 0.5% เมื่อเทียบกับจำนวน 877,416 ตัน ในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา สำหรับข้าวหักนั้น มีการนำเข้าปริมาณ 245,510 ตัน ลดลงประมาณ 31.3% เมื่อเทียบกับจำนวน 352,092 ตัน ในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา

ในสัปดาห์สิ้นสุดวันที่ 28 เมษายน 2569 สหภาพยุโรปนำเข้าข้าว 36,115 ตัน โดยในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2568 - 28 เมษายน 2569 ประเทศต่างๆที่นำเข้าข้าวประกอบด้วย ฝรั่งเศส 173,283 ตัน เนเธอร์แลนด์ 146,214 ตัน อิตาลี 128,094 ตัน สเปน 122,476 ตัน เยอรมนี 79,196 ตัน โปแลนด์ 68,054 ตัน โปรตุเกส 62,957 ตัน เบลเยียม 60,164 ตัน สาธารณรัฐเชค 36,853 ตัน บัลแกเรีย 27,703 ตัน สวีเดน 24,031 ตัน สโลวาเกีย 18,050

ตัน ลิทัวเนีย 12,455 ตัน เดนมาร์ค 9,677 ตัน กรีซ 7,710 ตัน ไอร์แลนด์ 7,582 ตัน ฮังการี 6,565 ตัน โรมานี 5,503 ตัน ฟินแลนด์ 4,616 ตัน ไชปรัส 4,606 ตัน ออสเตรีย 4,018 ตัน ตัน มอลต้า 2,751 ตัน เป็นต้น

การนำเข้าข้าวของปีการตลาด (Marketing year) 2025/26 ในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2568-26 เมษายน 2569 สหภาพยุโรปนำเข้าข้าวกล้อง (Husked rice) ทั้งสายพันธุ์ Japonica และสายพันธุ์ Indica จากอินเดียจำนวน 77,751 ตัน เพิ่มขึ้น 51.8% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว จากปากีสถานจำนวน 51,033 ตัน ลดลง 35.0% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่แล้วจากอูรุกวัย 48,831 ตัน ลดลง 19.9% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว จากอาร์เจนตินาจำนวน 43,472 ตัน เพิ่มขึ้น 26.4% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันในปีที่แล้ว จากกายอานาจำนวน 16,360 ตัน ลดลง 46.7% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันในปีที่แล้ว

ในกลุ่มของข้าวสารที่สีแล้วหรือสีบางส่วน (Milled & semi-milled) ทั้งสายพันธุ์ Japonica และสายพันธุ์ Indica มีการนำเข้าจากเมียนมา 141,278 ตัน เพิ่มขึ้น 0.9% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา จากกัมพูชา 124,963 ตัน ลดลง 27.9% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา นำเข้าจากอินเดีย 105,662 ตัน เพิ่มขึ้น 23.1% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา นำเข้าจากไทย 79,520 ตัน ลดลง 35.8% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา และนำเข้าจากปากีสถาน 58,505 ตัน ลดลง 25.5% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันในปีที่ผ่านมา

ส่วนในกลุ่มของข้าวหัก (Broken rice) มีการนำเข้าจากเมียนมาจำนวน 142,666 ตัน ลดลง 50.7% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา จากอูรุกวัยจำนวน 18,744 ตัน เพิ่มขึ้น 45.8% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา นำเข้าจากกายอานาจำนวน 10,321 ตัน ลดลง 12.3% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา จากไทยจำนวน 9,588 ตัน ลดลง 31.3% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา จากกัมพูชาจำนวน 7,390 ตัน ลดลง 56.2% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา

ขณะที่ประเทศในสหภาพยุโรปที่นำเข้าข้าวชนิดต่างๆ ในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2568 - 19 เมษายน 2569 ในกลุ่มข้าวกล้อง (Husked rice) (ทั้งสายพันธุ์ Japonica และสายพันธุ์ Indica) เช่น สเปน 60,726 ตัน เนเธอร์แลนด์ 51,933 ตัน โปรตุเกส 41,708 ตัน อิตาลี 38,051 ตัน เบลเยียม 27,198 ตัน บัลแกเรีย 16,914 ตัน โปแลนด์ 11,042 ตัน ฝรั่งเศส 4,209 ตัน เดนมาร์ค 2,603 ตัน เป็นต้น

ในกลุ่มของข้าวสารที่สีแล้วหรือสีบางส่วน (Total Milled & semi-milled) (ทั้งสายพันธุ์ Japonica และสายพันธุ์ Indica) เช่น เนเธอร์แลนด์ 107,973 ตัน อิตาลี 79,263 ตัน เยอรมนี 48,324 ตัน สเปน 48,741 ตัน โปแลนด์ 47,847 ตัน สวีเดน 23,932 ตัน เบลเยียม 24,111 ตัน สาธารณรัฐเช็ก 24,694 ตัน ฝรั่งเศส 28,947 ตัน โปรตุเกส 17,207 ตัน สโลวีเนีย (SI) 17,133 ตัน ลิทัวเนีย 15,490 ตัน กรีซ (EL) 8,672 ตัน บัลแกเรีย 8,256 ตัน เดนมาร์ค 7,383 ตัน ฮังการี 6,045 ตัน ฟินแลนด์ 4,379 ตัน ออสเตรีย 4,093 ตัน โรมานี 3,933 ตัน มอลตา 2,647 ตัน เป็นต้น ในกลุ่มของข้าวหัก (Broken rice) เช่น เบลเยียม 131,085 ตัน สเปน 21,930 ตัน เนเธอร์แลนด์ 19,670 ตัน อิตาลี 10,606 ตัน โปแลนด์ 6,074 ตัน ลิทัวเนีย 4,100 ตัน โปรตุเกส 2,981 ตัน เป็นต้น

ขณะที่การส่งออกข้าวนั้น ประเทศในสหภาพยุโรปที่ส่งออกข้าวชนิดต่างๆ (ข้าวเปลือก ข้าวกล้อง ข้าวสารที่สีแล้วหรือสีบางส่วน ทั้งสายพันธุ์ Japonica และสายพันธุ์ Indica) ในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2568 - 19 เมษายน 2569 เช่น อิตาลี 83,962 ตัน โปรตุเกส 17,753 ตัน สเปน 16,972 ตัน เบลเยียม 15,705 ตัน กรีซ (EL) 13,597 ตัน บัลแกเรีย 8,451 ตัน เนเธอร์แลนด์ 5,390 ตัน ลิทัวเนีย 4,482 ตัน เยอรมนี 2,360 ตัน โปแลนด์ 1,958 ตัน โรมานี 1,913 ตัน สาธารณรัฐเช็ก 1,569 ตัน เป็นต้น และในกลุ่มของข้าวหัก (Broken rice) เช่น อิตาลี 4,560 ตัน สเปน 2,081 ตัน โปรตุเกส 624 ตัน เนเธอร์แลนด์ 502 ตัน กรีซ (EL) 242 ตัน เป็นต้น

ที่มา *Oryza.com*

สหรัฐอเมริกา

สหพันธ์ข้าวแห่งสหรัฐอเมริกา (USA Rice Federation) รายงานว่า ภายหลังจากความพยายามอย่างต่อเนื่องของประเทศแคนาดา ในการกระจายความเสี่ยงด้านตลาดและซัพพลายเออร์ งานแสดงสินค้า SIAL Canada ซึ่งเป็นเวทีเร่งการเติบโตของธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรม ได้มีผู้เข้าร่วมงานมากกว่า 800 บริษัทผู้แสดงสินค้า และผู้เชี่ยวชาญด้านอาหารกว่า 20,000 รายจากทั่วประเทศแคนาดาและนานาชาติ เพื่อทดลองผลิตภัณฑ์ใหม่ ค้นหาบริษัทคู่ค้าใหม่ และแสวงหาโอกาสในการขยายธุรกิจ ท่ามกลางภาวะเศรษฐกิจโลกที่ยังคงเผชิญแรงกดดันและความเปราะบางเพิ่มขึ้น

พิธีเปิดอย่างเป็นทางการของงานจัดขึ้น ณ พาวิลเลียนสหรัฐอเมริกา (USA Pavilion) โดยมีการตัดริบบิ้นเปิดงานโดย มาริเบธ เทิร์นเนอร์ (Marybeth Turner) อุปทูต (Chargé d'Affaires) และ โรเบิร์ต แซนเดอร์ส (Robert Sanders) กงสุลใหญ่ (Consul General) ทั้งนี้ ข้าวสหรัฐอเมริกา (USA Rice) ได้รับการจัดวางบูธในตำแหน่งที่โดดเด่นภายในพาวิลเลียน โดยนำเสนอข้อได้เปรียบของข้าวสหรัฐฯ ในฐานะทางเลือกที่ยังคงมีศักยภาพสำหรับภาคบริการอาหาร (foodservice) และพันธมิตรค้าปลีก

อาซิฮา กริกส์บี (Asiha Grigsby) ผู้อำนวยการอาวุโสด้านการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศประจำซีกโลกตะวันตก ซึ่งเป็นหัวหน้าทีมปฏิบัติการกิจในงานครั้งนี้ร่วมกับที่ปรึกษาระดับภูมิภาคและตัวแทนจากบริษัทสมาชิก TRC ของ USA Rice กล่าวว่า ปริมาณผู้เข้าชมบูธในครั้งนี้ลดลงเมื่อเทียบกับงานครั้งก่อนอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้ที่เข้ามาเยี่ยมชมเป็นผู้ที่มีคุณภาพและมีเป้าหมายในการแสวงหาข้อมูลเชิงลึก

เธอกว่าเพิ่มเติมว่า มีความตระหนักอย่างชัดเจนว่าข้าวสหรัฐอเมริกาถือเป็นซัพพลายเออร์ที่มีความน่าเชื่อถือและปลอดภัย แต่ในระยะสั้น ปัจจัยด้านราคาและการยอมรับของผู้บริโภคในประเทศแคนาดายังคงเป็นข้อพิจารณาสำคัญ

เป็นครั้งแรกที่บูธของ USA Rice ได้จัดแสดงข้อมูลส่งเสริมการตลาดเกี่ยวกับข้าวหอมมะลิสหรัฐฯ (U.S. jasmine rice) อย่างโดดเด่น และจากการที่ประเทศแคนาดามีประชากรเชื้อสายเอเชียจำนวนมาก กริกส์บีระบุว่าได้พบความสนใจอย่างมีนัยสำคัญจากผู้มาเข้าในกลุ่มดังกล่าว

ด้าน ไมเคิล ไคลน์ (Michael Klein) รองประธานฝ่ายสื่อสารและการพัฒนาเชิงกลยุทธ์ของ USA Rice ซึ่งร่วมปฏิบัติหน้าที่ภายในบูธ กล่าวว่า สิ่งที่น่าสนใจคือ แม้รัฐบาลของสหรัฐอเมริกาและแคนาดาจะมีความแตกต่างในบางประเด็น แต่ในระดับผู้บริโภคกลับมีแนวโน้มสอดคล้องกันอย่างมาก

เขากล่าวเสริมว่า งานวิจัยที่มีการหารือในงานระบุว่า ประเด็นสำคัญ 3 อันดับแรกของผู้บริโภคแคนาดา ได้แก่ ต้นทุนอาหาร ความเสี่ยงด้านสุขภาพจากอาหารแปรรูปสูง (ultra-processed food) และความปลอดภัยทางอาหาร ซึ่งข้าวที่ปลูกในสหรัฐอเมริกาสามารถตอบโจทย์ด้านความปลอดภัยทางอาหารได้อย่างแข็งแกร่ง และด้วยเหตุนี้จึงสามารถรองรับระดับราคาที่สูงกว่าเล็กน้อยได้

กริกส์บียังได้เข้าร่วมงานเลี้ยงต้อนรับซึ่งจัดขึ้น ณ ทำเนียบของกงสุลใหญ่แซนเดอร์ส โดยความร่วมมือกับสำนักงานบริการด้านการเกษตรต่างประเทศ กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (USDA Foreign Agricultural Service: FAS) โดยอุปทูตเทิร์นเนอร์ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและแคนาดา ซึ่งถือเป็นความสัมพันธ์ด้านการค้าเกษตรทวิภาคีที่ใหญ่ที่สุดในโลก โดยในปี 2025 มีมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรของสหรัฐฯ ไปยังแคนาดาสูงกว่า 28,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

งานดังกล่าวปิดท้ายด้วยการจัดแสดงอาหารจากผลิตภัณฑ์สหรัฐฯ หลากหลายรายการ โดยมีข้าวสหรัฐฯ เป็นหนึ่งในวัตถุดิบหลักที่ถูกนำเสนอในรูปแบบอาร์นชินีบอล (arancini balls) หรือข้าวปั้นทอดสไตล์อิตาลี ประเทศอิตาลี

ทั้งนี้ ประเทศแคนาดายังคงเป็นหนึ่งในห้าตลาดส่งออกข้าวสาร (milled rice) ที่สำคัญของสหรัฐอเมริกา โดยในปี 2025 มีการนำเข้าข้าวเกือบ 200,000 เมตริกตัน (MT) คิดเป็นมูลค่าราว 148.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ที่มา Oryza.com